

DIRVA

THE FIELD
Nr. 42
Spalis-October 21, 1954
Cleveland, Ohio

Visos paslaptys komunistams

Prancūzijos saugumo ištyzimas

(Mūsų korespondento Europoje)

Prancūzijai paskutiniuoju laiku, dievazi, nestigo pirmieji politinių sensacijų, tačiau tiek spaudoje, tiek žmonių pasikalbėjimuose vyrauja viena tema: visai neseniai susektoji šnipinėjimo afera. Laikraščiai dieną iš dienos plačiai aprašinėja šią bylą, kuri sudarytų puikią medžiagą jaudinančiam šnipinėjimo filmui. Visos tos istorijos užkulisės tokios:

1950 m. balandžio mėn. prancūzų vyriausybė, kuriai tuomet pirmininkavo Georges Bidault, sudarė krašto gynybos generalinį sekretariatą, kuris tiesiogiai priklausė ministerio pirmininko. Naujosios įstaigos uždavinys buvo vykdyti nutarimus, priimtus augščiausios karinės instancijos — gynybos komiteto. Sekretariato vedėju buvo paskirtas Jean Mons, iki tol buvęs generalinis rezidentas Tunise. Šis kabineto viršininku paskyrė savo buvusį bendradarbį Rene Turpin, o kitam valdininkui Roger Labrousse pavadė prižiūrėti, kad slapsti gynybos komiteto nutarimai nepatektų į viešumą. Dabar betgi paaiškėjo, kad šie atsakingi pareigūnai išdavė paslaptis. Jie tuo patys prisipažino.

Šnipų pasitaiko visur. Bet ši kartą turima reikalo su afėra, kurios užkulisės siekia daugelį valstybinio gyvenimo sričių. Ilgą laiką tarp Paryžiaus ir valstybines kriminalinės policijos ejo varžybos, viena įstaiga kludė kitos darbą, o tatau palengvino šnipų darbą. Negana to, afėron prikišo pirštus visa eilė politikų, pasinešusių panaudoti jiems žinomus duomenis kovai prieš vyriausybę.

1953 m. liepos mėn. tuometinis valstybės prezidentas Auriol nustatė, kad gynybos komiteto nutarimai yra žinomi keliems pašalininiams asmenims. Prezidentas pasikvietė Paryžiaus policijos prefektą. Šis užvedė kvotą, tačiau ji nieko apčiuopiamo nesusekė. 1954 m. gegužės mėn. 26 d. gynybos komitetas susirinko posėdžio, kuriam pirmininkavo valstybės prezidentas Rene Coty. Buvo svarstomas klausimas dėl karo tėsimo Indokinijoje. Posėdyje dalyvavo ministeris pirmininkas Laniel, užsienių reikalų ministras Bidault, karo ministras Plevenis ir generalinio štabo viršininkas Ely. Generalinis sekretariatas buvo atstovaujamas Jean Mons. Bet jau po 48 valandų paaiškėjo, kad komunistai smulkiai žino apie nutarimus. Policijos prefekto tardymas ir ši kartą negalėjo nustatyti, kas išdavė paslaptį.

Taip pat po posėdžio, buvusio birželio 28 d., paslaptys iškilo viešumon. Ši kartą posėdyje dalyvavo naujojo ministerio pirmininko Mendes-France vyriausybė, Dides norėjęs pateikti parlamentarams įrodymą medžiagą, kad krašto gynybos komitete sėdį komunistai ir kad dabartinė vyriausybė tatau toleruojanti.

Pasakojama, kad Baranes turėjęs ryšių ir su viena privati, amerikiečių finansuojama, prancūzų antikomunistine organizacija, kurią jis irgi aprūpindavęs slapta informacija. Tokiu būdu Baranes tarnavo net trims frontais: 1) kaip komunistų agentas, pranešėdamas gynybos komiteto posėdžių protokolus; 2) kaip komisaro Dides agentas, informuodamas apie reikiamas nuomones komunistų partijoje; 3) kaip amerikiečių remiamos antikomunistinės prancūzų organizacijos agentas.

Antispionazo tarnyba betgi padarė nesuprantamą klaidą: išardžiusi Baranes, ji šį šnipą paleido. Tik vėliau, kai paaiškėjo, jog jis yra visos šnipinėjimo bylos centralinė figūra, buvo išleistas suėmimo įsakymas. Po nemažų pastangų, pagaliau, pavyko jį suimti. Paaiškėjo, kad vienas prancūzų parlamento narys, priklausęs tai pačiai radikal socialistų partijai, kaip ir ministeris pirmininkas Mendes-France, savo paties automobiliu nusivėžė Baranes iš Paryžiaus ir savo dvarą ties Nevers ir suteikė jam prieglobstį. Parlamentaras aiškino, kad jis taip pasielgęs dėl paprasto žmoniškumo, nes galima būtų prisibijoti, kad prieš Baranesą būsiąs įvykdytas atentatas.

Šiandien niekas negali suprasti, kokių būdu svarbios valstybės paslaptys galėjo būti patikėtos tokiam asmeniui, kaip Labrousse, ypač turint galvą, kad Paryžiaus prefektas dviem atvejais įspėjo buvusį ministerį pirmininką Lanielį prieš sakytą salioninį komunistą, kuris, beje, niekada neslėpęs savo kraštutinių pažiūrų. Kai dabar kvotą vedančios įstaigos apklausinėjo Lanielį, paaiškėjo, kad jis, perduodamas reikalus naujam ministeriui pirmininkui Mendes-France, nė žodžio neužsiminė apie jau tada kilusį įtarimą prieš Labrousse. Vienas laikraštis net paskelbė, kad būvę bandyta panaikinti visus pėdsakus, iš kurių aiškėjo, kad jau anksčiau buvo išdavinėjamos karinės paslaptys.

Vienam pasikalbėjime dabartinis vidaus reikalų ministras Metterand pasisakė šitaip: "Ši byla turi dvi puses: iš vienos pusės, buvo išdavinėjamos karinės paslaptys, kita vertus, matyti, kokių skandalų, nepadorių priemonių griebiamasi prieš politinius priešus". Naujai susektoji byla dar kartą parodo, kad prancūzų parlamentarijame gyvenime papastebimi tikrai savotiški reiškiniai.

VISAM PASAULY

• Gynybos sekretoriui Charles Wilsonui išsišokus savo pareiškimu bedarbių klausimu, darbininkus palyginus šunimis, skaitoma, kad tuo išsišokimu respublikonų rinkiminei kompanijai bus labai pakankta. Darbininkų vadai ne be pagrindo supyko. Jie šiuo atveju turi neabejotiną darbininkų paramą.

• Tarp Jugoslavijos ir Vengrijos prasidėjo pokalbiai atsteigti normalius diplomatinis santykius.

• Eleonora Rooseveltienė atšventė 70 metų sukaktį. Ji laikoma tipiška amerikietė politike, kuri neturi pastovios linijos, bet elgiasi daugumos pataikavimui. Jos sukaktį aktyviai paminėjo komunistinė spauda.

• Organas Hazel, nusiaubęs daugelį Amerikos vietovių, didžiausią žalą padarė Torontui (Kanadoje). Ten dar iškritęs gausus lietus sukėlė ir potvynį. Nuostoliai skaitomi iki \$100 milijonų dolerių. Yra 78 žmonių aukos.

• Liberijos prezidentas W. V. S. Tuban atvyko į JAV ir buvo priimtas prez. Eisenhowerio Baltuose Rūmuose. Jis spalio 27 d. lankysis Clevelande, kur jo garbei ruošiamas priėmimas. Į priėmimą yra pakviestas ir Dirvos redaktorius.

• Izraelis, gavęs nepaprastai daug paramos iš JAV, dabar rinkiminiam metui atėjus, vėl nori daugiau išpausti. Ta pačia praga, prisibijodamas arabų, žada savo tautiečių balsus Amerikoje pakreipti už tuos, kurie tvirtiau pažadės Izraelį remti.

• Čilė, Ekvadoras ir Peru paskelbė, kad teritoriniais vandenimis jos laiko 200 jūrmilių nuo kranto. Dėl tokios naujos teisės eilė kraštų jau įteikė protestus.

CHURCHILLIS MEGSTA JAUNESNIUS

Anglijos premjeras, pats susilaikęs gražios senatvės ir iš valdžios nesitraukęs, nemegsta senų ministrų.

Spalio mėn. 18 d. pertvarkė kabinetą ir į pareigas įstatė 24 jaunesnius ministrus. Tų "jaunuolių" tarpe yra ir 60 metų Harold MacMillan, knygų leidėjas, dabar emęs vadovauti gynybos ministerijai. McMillan yra prezidento Eisenhowerio draugas, ir manoma, kad tuo nori santykius su JAV dar labiau gerinti. Yra ir dar daugiau 60 metų "jaunuolių".

VOKIETIJOS KRAŠTO TARYBOS RINKIMAI

Paskelbus rugpjūčio mėn. 1 d. rinkimų į PLB Vokietijos Krašto Tarybą davinius, Bendruomenės Garbės Teismas, Statuto numatyta tvarka, gavo skundų dėl Stuttgarto ir Hildesheimo apylinkės rinkimų teisėtumo. Rugšėjo mėn. 20 d. Bendruomenės Garbės Teismas minėtus skundus svarstė ir nutarė Hildesheimo apylinkės balsus pripažinti negaliojančiais, taip pat pripažinti negaliojančiais ir Stuttgarto apylinkės rinkimus, bet pastarajai su teise rinkimus pakartoti. Rinkimai Stuttgarto apylinkėje buvo pakartoti spalio 3 d.

Vyr. Balsų Skaitavimo Komisija spalio mėn. 9 d. posėdyje, dalyvaujant komisijos pirmininkui mokyt. A. Krivickui, nariams: inž. P. Čeponiui ir mok. K. Motgabiui bei įgaliojims stebėtojams: A. Grinienei ir A. Žukauskui, peržiūrėjusi atsiųs-

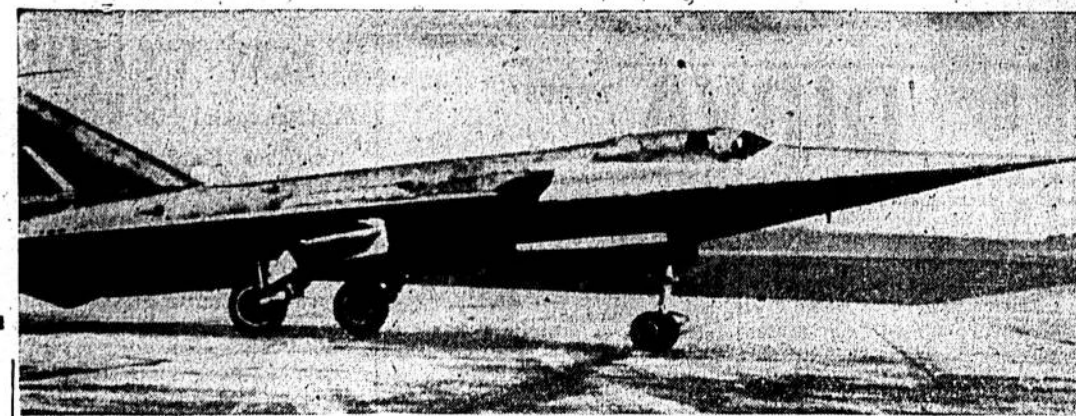
paskelbė, kad būvę bandyta panaikinti visus pėdsakus, iš kurių aiškėjo, kad jau anksčiau buvo išdavinėjamos karinės paslaptys.

Pagal Komisijos protokolo davinius PLB Vokietijos Krašto Tarybon išrinkti:

Kun. A. Keleris (1.363), Pr. Zundė (1.207), Tėvas A. Bernatonis (1.103), Erdm. Simonaitis (979), J. Glenz (925), Dr. J. Grinius (917), E. Žilius (912), V. Gailius (906), J. Kriščiūnas (777), I. Apyrubis (747), F. Šlenteris (743), V. Raišys (735). Skliaustuose gautieji balsai.

Pirmieji trys kandidatai yra: kun. dr. J. Aviza (722), J. Baitaitis (821) ir kun. A. Bunga (176).

PLB Vokietijos Krašto Tarybos suvažiavimas numatytas spalio mėn. 23-24 d. d. Vasario 16 gimnazijoje, Huettenfelde. Inf.

Šis JAV lėktuvas — "Droopy Snoot", per valandą nuskrenda 1200 mylių ir todėl laikomas greičiausiu pasaulyje.

Italijoje neskanūs reikalai

Rugšėjo mėn. pabaigoje pasikeitė Italijos užsienių reikalų ministras. Ligšiolinis užsienių politikos vadovas Attilio Piccioni pasitraukė ir į jo vietą atėjo Gaetano Martino, liberalų partijos narys. Martino niekada aktyviai nedalyvavo užsienių politikoje. Jis toje srityje yra visiškai naujokas. Tuo tarpu Piccioni priklausė krikščionių demokratų vadovaujama asmenų ekipai. Jis buvo artimas neseniai mirusiojo partijos lyderio De Gasperi bičiulis.

Savaime ne pats Piccioni atsisakė savo pareigų, tačiau jo suimtas buvęs Romos policijos prefektas Polito. Jam mestas kaltinimas, kad jis bandęs taryvą, dėl kurių jis emėsi šio žygio. Piccioni savo rašte atvirai sako, kad ryšium su rūpes-

čiais dėl jo šeimos jis nebegailejęs atakingoms ministerio pareigoms kreipti tiek dėmesio kiek tatau esą reikalinga.

Praslinkus kelioms dienoms po Piccioni atsisakymo, buvęs suimtas jo vyresnysis sūnus Gianpiero, sutrumpintai vadinamas Piero. Jis kaltinamas jaunąsias mergnos Wilmos Montesi nužudymu. Kartu su juo suimtas pseudomarkizas Ugo Monagnagna, kuris traukiamas atsakomybės už tai, kad padėjęs nuslėpti žmogžudystę. Vėliau buvo suimtas buvęs Romos policijos prefektas Polito. Jam mestas kaltinimas, kad jis bandęs taryvą, dėl kurių jis emėsi šio žygio. Piccioni savo rašte atvirai sako, kad ryšium su rūpes-

Gerald A. Drew paskirtas JAV ambasadorium į Boliviją. G. A. Drew yra 51 metų ir anksčiau buvo JAV ministru Jordanijoje.

Visa ši byla jau apie pusantų metų stovi visuotinio susidomėjimo centre. Ją iškėlė viešumon žurnalistas Muto, paskelbęs Wilmos Montesi žuvimo aplinkybes. Tuomet paaiškėjo, kad italų augštojoje visuomenėje yra įsiviespatavę savotiški papročiai, pradedant narkotikais, baigiant mokesčių apgavystėmis. Nuostabiusia, kad tokios moralės žmonių draugiją lankė ir su ja palaikė santykius žinomi žmonės. Tarp jų buvo Piero Pissio, kuris dabar apkaltintas tuo, jog įdavęs narkotikų Wilmai Montesi. Kai ši neteko samonės ir sugriuvo Tor Vajanico paplūdimyje, jaunas Piccioni ją paklėpė ir nesiėmęs priemonių jai gelbėti. Pakilus jūra ją nuska-lavo ir prigrindė. Tokia bent kaltinamąją medžiagą prieš buvusio užsienių reikalų ministerio sūnų surinko teismo tardytojas.

Tačiau gal ne tiek yra būdingi patys kaltinimai. Skandalingesni yra kiti reiškiniai, iškėlę viešumon ryšium su šia byla. Jau nekalbant apie nepaprastą moralės pakrikimą, pasireiškusi vienoje italų visuomenės dalyje, ypatingai krenta į akį, kaip lengvapėdiškai buvo atliekamas tardymas ir tai, matomai, spaudimo įtakoje iš įtakingų sluoksnių pusės. Atrodo, kad korupcija yra pasiekusi net augščiausius sluoksnius. Buvęs Romos policijos prefektas Polito kartą išsitarė: "Jeigu vyriausybė ir kitokia vyresnybė nebūtų iš manęs reikalavusios santūrumo, tai aš galėčiau žurnalistams ir visuomenei papasakoti įdomių daly-

lykų". Šiandien sunku pasakyti, kiek tokiuose pareiškimuose yra tiesos ir kiek grąsinimų, nes prefektas patrauktas atsakomybės už apsilėidimą ir tardymo klaidinimą.

Bet faktas lieka faktas, kad kelios iš eilės vyriausybės nepadarė pakankamos energijos šiai paslaptingai istorijai išaiškinti. Opozicijos spauda nurodo, kad dabartinis ministras pirmininkas Scelba be pagrindo patikėjęs savo užsienių reikalų ministerio Piccioni teigimams, kad jo sūnus esąs nekaltas. Bent jau tikrai nebuvo atsargu skirti Piccioni atsakingoms ministerio pareigoms tuo metu, kai jo sūnus jau buvo minimas žmogžudystės byloje. O dabar opozicijai suteiktas naujas argumentas: girdi, jaunas Piccioni būvęs suimtas tikrai tuomet, kai tėvas pasitraukęs iš ministerio pareigų.

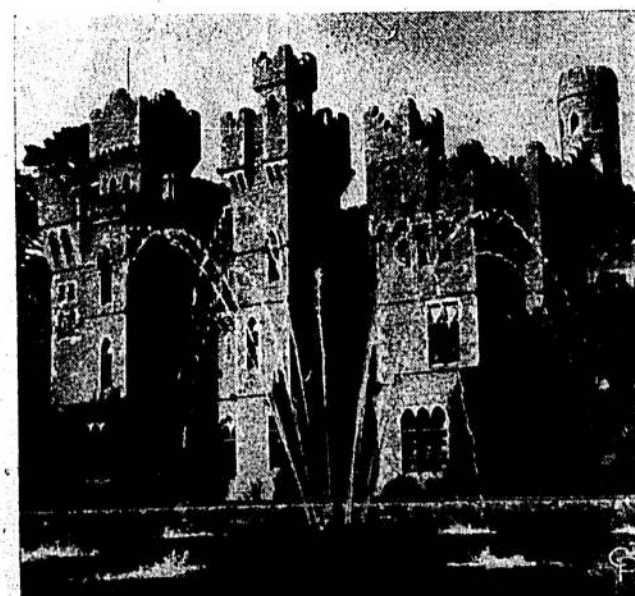
Savaime paties buvusio užsienių reikalų ministerio asmuo nekeltų jokių abejonių, net komunistai nedaro jam jokių priekaištų. Bet kadangi Piccioni senai yra žymus krikščionių demokratų veikėjas, tai opozicija siekia sukompromituoti visą partiją. Pseudo-markizo Ugo Montagnos nešvarius biznis, kurį mokesčių nuslėpimus tikrai nebuvo lengva susekti, nes šio namuose lankėsi įtakingi esamo režimo žmonės, tad tardymo organai neturėjo reikiamos laisvės.

Senatas dabartinei Scelbos vyriausybei pareiškė pasitikėjimą ir tuo pačiu atmetė visus opozicijos kėslus suversti atsakomybę vyriausybei. Bet lieka neaišku, kokių būdu galėjo atsitikti, kad vyriausybės paskirti tardymo komisija, kuriai vadovavo ministras be portfelio De Caro, savo darbą atliko nepaprastai paviršutiniškai ir nerado nusikaltimo žymių. Tikslai po to, kai tardymą į savo rankas paėmė senas ir prityręs tardytojas Raffaello Sepe, byla pagaliau pajudėjo iš vietos. Per penkis mėnesius jis išardė su viršum 250 liudininkų. Tardymo rezultatai apima 16.000 mašinėlė rašytų puslapių. Byla surišta į 82 tomus. Kai tardytojas Sepe perdavė tardymo duomenis valstybės gynėjui, šis padarė iš surinktos medžiagos atitinka-

(Perkelta į 8 pusl.)

Trys Vokietijos armijos generolai (iš kairės): Cruwell, Speidel ir Hensinger vadovauja naujai Vokietijos 500,000 vyrų ginkluotajai jėgai.

Airija labai daug dėmesio skiria prisivilioti atostogautojų iš užsienio. Jie senas valdovų pils paverė ištaikingais viešbučiais, kur už \$40 gali vasaroti savaitę laiko.

DIRVA THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Registracija kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Lietuvoje radijo aparatų miestų gyventojai dabar turi nemažai. Kaimuose labai maža. Aparatai krautuose gaunami laisvai, jeigu tik jų yra. Paprastai krautuose atsiunčiama jų po kelis šimtus, tačiau rytojaus dieną visi jau esti parduoti. "Maskvič" tipo 2-ju bangų aparatas kaštuoja 192 rb., "Kama" 2-ju bangų — 220 rb., o "Uralas" — net per 1.000.

Duona Kaune dabar kepama vienoje vietoje — Kauno duonos kombinato įmonėje. Tačiau būdavo atsitikimų, kad, sugedus kombinato krosniai, žmonės turėdavo net 3 dienas išbūti be duonos. Duonos kilogramas kaštuoja 3 rubliai.

Lituanistikos Instituto skyrių vedėjais korespondenciniu būdu pastaruoju laiku buvo išrinkti: Dr. A. Salys — Lietuvių Kalbos Skyriaus, Dr. V. Maciūnas — Lietuvių Literatūros Skyriaus, Dr. J. Balys — Lietuvių Tautotyro Skyriaus, Dr. J. Puzinas — Lietuvos Proistorės Skyriaus, Dr. A. Šapoka — Lietuvos Istorijos Skyriaus ir Dr. K. Pakštas — Lietuvos Geografijos Skyriaus.

Išskyrus Lietuvių Kalbos Skyriaus vedėją, visi kiti jau ir anksčiau buvo skyrimo kelių pakviesti laikinai eiti skyrių vedėjų pareigas.

Lietuvių Studentų Santaros skyrius įsisteigė ir New York'e. Spalio 2 d. įvykusiame steigiamajame susirinkime į skyrių įsirašė 30 studentų. Valdybą išrinkti A. Petrikas (pirmin.), A. Grigaitis (vicepirmin.), A. Ratkelis (izd.), I. Eidukevičiūtė (sekr.) ir J. Bilėnas (narys org. reikalams). Skyrius ruošiasi surengti didžiulį vakarą, kuriuo prisistatys visuomenei.

Antanas Venclova, komunistinės spaudos pranešimu, yra išsiųstas su Maskvos komunistais pavazinėti po raudonąją Kiniją.

Vilniuje kartas nuo karto skleidžiama gandai, kad būsią peržiūrėtos ir keičiamos dabartinės Lietuvos sienos. Ta sienu revizija būsią Gudijos ir Lenkijos pasieniais ir pravesta etnografiniais pagrindais. Tačiau kokios direktyvos ir kieno naudai bei kada bus daromos, kol kas nekalbama.

Lietuvoj komunistų partijos centro komiteto įsakymu žemės ūkio skyriaus vedėjas J. Juozapavičius paskelbė potvarkį, kad Lietuvos kolchozuose nuo rugpjūdo 1 d. pailgintas darbo laikas. Kolchozininkams darbo diena nustatyta nuo 6 val. ryto iki 8 val. vakaro su 1 valanda pertrauka pietums. Mašinų-traktorių stotims įvesta trečia pamaina nakties metu. Tasai antnominis darbas neapmokamas. Potvarkis paskelbtas, pasiremiant komunistų partijos centro komiteto nutarimu, kad šių metų derlius turi būti skubiai nuimtas ir iškultas, o grūdai pristatyti į valdžios sandelius. Akcijai paskubinti sudaromos taip pat komjaunuolių ir moksleivių brigados.

Jonui Lituvninkui, aktyviam Baltijos lietuvių ir Tautinės Sąjungos skyriaus veikėjui jau eina 52 metai kai atvažiavo į Ameriką.

Londonė, Anglijoje, organizuojama lietuviškoji mokykla. Manoma, kad ją lankys per 50 lietuvių vakikų.

Dr. Antanas Rudokas, O. D. Tikrina akis ir pritaiko akinimus keičia stiklus ir rėmus. 4701 S. Damen Ave., Chicago Ill. Saukite — YA. 7-7381. Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Dr. I. Kuras Ramunis Spec. KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS VAL: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v. išskyrus trečiadieniais 6-8 v. v. šeštad. 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.

Dr. J. Juras Ramunis GYDYTOJAS IR CHIRURGAS VAL: antradienį ir ketvirtadienį 7-8.30 v. v. šeštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą. 7156 S. Western Ave. MEDICAL CENTER TEL: Kabineto REPEL 7-1168 Dute: WALBROOK 5-8765

NEW YORK

PRANO NARVYDO GARBEI

Amerikos Lietuvių Tautininkų Klubu valdybos ir narių pastangomis, spalio mėn. 9 d., savo patalpose, 337 Union Ave., Brooklyn, N. Y., suruošė vardinę savo pirmininkui, Klubu steigėjui ir nuolatiniai valdybos nariui Pranui Narvydai.

Vakaro programą vedė A. Jurgela, valgius paruošė V. Norvaišaitė, A. Krulikiene, Volskiui padedant. Miela Praną sveikino ir žodį tarė Klubu vardu vicepirmin. A. Leleiva, ALTS I skir. pirm. J. Kiaunė, ALL Dariaus Girėno posto vadas kap. V. Alksninis, PLIAS, N. Y. skir. vardu dipl. inž. K. Krulikas, asmeninių linkežimius perdavė K. Kriaučiūnas, J. Gudelis, E. Mackeliūnienė ir kiti. Dovanas įteikė — Klubu vardu A. Jurgela, asmenines V. Norvaišaitė ir A. K. Krulikai.

Visi kalbėtojai Praną apibūdino, kaip tvirtą, nesireiklemudantį darbuotoją, didį patriotą, nenuilstantį tautinės minties skleidėją, lietuviybės žadintoją, kultūrinę organizacijų remėją, tremtinių globėją.

Prano nuveiktus darbus, trumpame rašinėly sunku būtų nupasakoti. Prabėgusiais metais tik pažymėti, kad jį rasime nariu, beveik visose tautinėse ir kultūrinėse organizacijose: ALTS, SLA, TMD, ALTK, BALF. Tremtiniams parūpino ir dabar dar vis rūpina dokumentus atvykti į šią šalį. Jo pastangomis jau atvyko virš 30 šeimų. O kiek yra išsiuntę tremtinių su vadovautu draugijų ir savo asmeninių siuntinių. Kartais jo butas virsdavo siuntinių sandėliu, kuriuos jis vienas su pakudavo ir pasiųsdavo. Jis jų nepažino ir dabar nepažįsta, bet laisgą rašydamas tremtiniui Europą vis įdėd vieną kitą žaliuką.

Retas kultūrininkas tremtyns, nežinojo Praną vardo. Atvykus namieš su vaikais. Pranas parūpindavo joms baldus, net pataliekamui laiku naktimis, savo jėgomis, sunėsdavo ir globodavo kol įsikurdavo. Tokio jautraus kaip Pranas sunku rasti. Gal todėl, kaip kiti nesukrovė turtų, o sunkiai uždirbtą dolerį, atidavė lietuviybės ugnelėi rūšenti. Ir Praną vis sutiks su šypsena lūpose, visuomet kur tai skubantį, judrų, nors jau ne pirmos jaunystės.

Pranas, dėkodamas vardinį rengėjams už nuosirdžius linkežimus bei dovanas, pareiškė, kad tautiniai subrendo dar būdamas jaunas, perskaitęs Ausros išleistą 1884 metais kalendorių. Nuo to laiko, jis jaučias pareigą ir malonumą dirbti lietuviybės darbą. Ragino visus dalyvius, nepamiršti tėvų žemės, dirbti vieningai, kad prisikeltų Nepriklausoma Lietuva.

Tau Pranai, ilgiausiu metų. Dar daug atšvėsk vardinį! Pranas Narvydas g. 1887 metais lipos mėn., Trumpaičių km. Jonišio valsč. Pradžios ir dviklasę mokyklą baigė Zagarėje. Į Ameriką atvyko 1907 metais Brooklynan, kuriam ir dabar tebegyvena.

K. Laužinis

Sealot WHIPPING CREAM A crowning touch to cakes, pies, other desserts.

Atsisakydamas paaukoti broliui tremtiniui, patarnausi tėvynės priešiui.

ELECT

JOHN F. McCRONE

JUDGE JUVENILE COURT

Election November 2, 1954

BALTIMORE

BALTIMORIEČIAI

Romos Imperija žlugo, kai jos piliečiai, užkariautais turtais pertekę sūgledo, sutingo, nuostojo domėtis visuomenės ir valstybės reikalais. Ar ne tuo keliu einame mes dabar, šienieji ir naujieji lietuviai ateiviai. Neberpisišaukia mūsų nė Balfas padėti užjūry likusiems mūsų broliams, nė Vasario 16 gimnazija, nė kita kuri organizacija.

Nepagalėkite vieno vakaro per mėnesį, ar net per kelis mėnesius, kviečiami ateikite pasitarti, kaip geriau pagelbėti lietuviškam reikalui.

Penktdienį, spalio 22 d. Lietuvių svetainėje šaukiamas AL Tautinės Sąjungos Baltijos skyriaus narių ir ne narių susirinkimas. Visi kviečiami dalyvauti.

DĖMESIO STUDENTAI!

Studentai ir abiturientai, kurie nepriklauso Lietuvių Studentų Sąjungai JAV, prašom skubiai registruotis skyriaus valdyboje, pas sekretorę Danutę Dulytę, 1142 W. Lombard St., ar pas pirmininkę Nijolę Bogutaitę, 803 W. Lombard St., pranešant savo vardą, pavardę, bei adresą.

Skyriaus Valdyba

ROCHESTER

APIE VAIKUS IR VAIKŲ KNYGAS

Gera, kai reikalai eina gerai, bet dar geriau, kai jie eina gryn ir gryn. Taip darosi mūsų parapijos su lietuvių kalbos mokymu. Čia būta lietuvių kalbos gana stipriai mokoma, nes yra pasitaikę sutikti net grynai itališkos kilmės amerikiečių, kurie lankydami švento Jurgio parapijos mokyklą pramoko lietuviškai ir dar šiandien susikalba. Bet vėliau tėvams nerodant susidomėjimo, kad vaikai mokėtų lietuviškai, o buvo nemaža ir tokių, kurie lietuvių kalbos mokymą laikė vaiko nereikalingu naštos apkrovimu, — lietuvių kalbos mokymas irgi palaipsniui silpnėjo.

Tremtiniams iš Vokietijos pradėjus persikelti Amerikon su gausiu jaunųjų prieaiglių, susidarė naujos sąlygos. Visi norėjo, kad vaikai būtų mokomi ir lietuviškai, bet nebebuvo mokytojų. Pradžioje buvo mokoma tik šeštadieniais, bet kiekvienas, kuris šiek tiek supranta apie mokymą pasakys, kad kalbos mokytis reikia kasdien. Po dviejų metų tokio darbo buvo leista pamokų metu lietuvių kalbos mokytoji išsivesti vaikus, norinčius mokytis lietuviškai, ir dirbti su jais atskiroj klasej. Tas jau buvo beveik gerai, tik buvo sunku rasti patyrusį mokytoją, kuris mestų geriau apmokamą darbą kur nors kitur ir pereitų dirbti už pusę to, o ir daugumai tėvų vis atrodė, kad mokytoji reikia mokėti.

Šiemet klebonas kun. Jonas Bakšys sudarė seselių pranciškiečių kompleksą, kurios gali mokyti lietuviškai, ir lietuvių kalbą įvedė visai mokyklai. Dabar kiekvienas skyrius turi lietuvių kalbos kasdien po vieną pamoką. Seseleis ne lengva, nes

ISIRINKIT
GEORGE V. WOODLING
An Able Legislator

Advokatas — išbandytas teisininkas
Zino kas yra dirbti rankomis
Gabus savo profesijos asmuo

X GEORGE V. WOODLING

STATE SENATOR
REPUBLICAN TICKET
Nov. 2, 1954

yra vaikų, kurie lietuviškai visiškai nemoka, o antra, kad nėra priemonių, nėra nei knygų skaitymams, nei gramatikos pratimams. Visą reikia pačiam mokytoji iš kur nors sugaudyti, perrašinėti.

Kai permeti mintimis, kiek laikraščiuose ir susirinkimuose prikalbėta ir prisirūpinta lietuvių vaikų auklėjimu ir kiek maža tuo reikalu iš tikrųjų tepadaryta, darosi ir sarmata ir nesmagu. O iš rašytojų tenka išgirsti, kad vaikų knygutėms net leidėjo nebegalima rasti. Sako neapsimoka leisti, o vaikai neturi ko skaityti. O juk verkiant reikia, kad turėtų ko skaityti ir šešerių metų pipirai, ir dvylikos metų pusbėniai. Ir reikia gerų skaitymėlių. Privatus leidėjas jų neišleis. Ir kaltinti jo nereikia. Jis įdeda savo sunkiai uždirbtą dolerį ir nori gauti atgal ne tikai jį, bet ir šiojį tokį kaupą ir už darbą ir už kapitalo riziką. Tai jo teisė.

Noras tą kaupą gauti išpūtė ir knygos kainą, užkimo ir knygų rinką leidiniais, visokių senienų perspausdinimais, kurių tikrai nereikia.

Kl.

DETROIT

ŽADA AKTYVIAI VEIKTI

Rugsėjo mėn. 17 d. Detroit'e įsisteigė LAS skyrius. Steigiamajam susirinkime dalyvavo "L. L." redaktorius Vytautas Staneika ir LAS Amerikos vietininkijos pirmininkas J. Balčiūnas. Skyriaus valdybą išrinkta A. Banionis, K. Veikutis ir S. Simoliūnas. Skyriaus pirmininku yra Kazys Veikutis. Skyriaus valdyba ima aktyvios kultūrinės ir visuomeninės veiklos. (a. b.)

SAVI PAS SAVUS!

Korporacijos pagrindais pertvarkyta

VARNAS CO., Inc.

SPALIO 9 DIENĄ ATIDARO
NAUJĄ MODERNIĄ KRAUTUVĘ
judriame Chicago prekybos rajone prie
HALSTED IR 66-TOS GATVIŲ KAMPO.
Nuo spalio 9 iki lapkričio 9 d. skelbiamas

ATIDARYMO MĖNUO

Visoms — importuotoms ir vietinėms — prekėms atidarymo mėnesį taikoma

20% nuolaida

Nepraleiskite progos pigiai įsigyti —

pietų ir kavos servizų, skaidraus kristalo vazų, spalvoto kristalo vazų, kristalo grafinų, vyno, šampano ir likerio stiklų ir kitų porcelano, keramikos ir kristalo gaminių.

Abi krautuvės atidarytos 7 savaitės dienas:

pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 9½ vak. antr., treč., penkt. ir šešt. „ 9 „ 6 „ sekmadieniais „ 10 „ 4 „

Krautuvėjų adresai:

Naujoji — 6558 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Senoji — 2509 W. 63rd Street, „ „

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Motery ir augančių mergaičių

Paprastai 4.95 iki 6.95
Sportiniai Batai

2.99

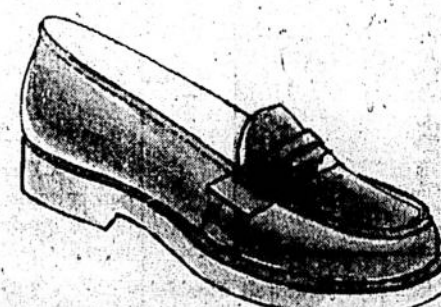
• Crepe Soles
• Leather Soles
• Neolite Soles

Medžiagų

• Suedes • Glove leathers
• Elk leather • Calf skin

Spalvų

• Red • Brown
• Black • Beige
• Beige • Ginger
• Wine • Carmel

Tik du kartus per metus mes galime gauti šią puikią vertę už šią žemą kainą. Patogūs ir gerai tinkami batai norimų rūšių. Daugelis rūšių ir spalvų patenkina ir kritiškiausią skonį. Turime 4 iki 10AA ir B dydžių. Ne visi dydžiai kiekvienos rūšies.

Dovanokit, pašto ir telefono užsakymai nepriimami

The May Co.'s Basement Women's Shoe Department

Redakatoriaus žodis

LENGVIAUSIA KALBETI IR NIEKO NEDARYTI

Senai girdime teigiant, kad daug geriau duoti negu prašyti. Bet kažin kaip maloniau išsinauti žodžių visiška neišgirsti. Arba jei jau ir išgirstame, tai tuo momentu kiek susijaudiname, kaip kas net susigraudinti įstengiame, kaip kam net akys užsimeria, bet artimui paaiškinti tu ir užbaigiame. Ot sunku ranką ištieti į savo piniginę ir dar sunkiau ją atidaryti... Daug lengviau ir, žinoma, praktiškiau, pagalvoti apie kito pinigą, kad jis tikrai jau turi atidaryti ir tuo bus galima be manęs apsieiti.

Dažniausia, be mažų išimčių, renkama kilniems arba ir labai kilniems reikalams. Kai po rinkimų maitai paskelbtas aukotojų pavardės — jos beveik visada tos pačios. Kaip tyčia, pabaijoj srašo, visad pasitaiko ir keli aukotojai, kurių pavardžių nėra, bet pastatyta sugalvoti neaiškūs ženklai. Po tais trims ar keturiems ženklais labai mėgsta pasislėpti keli simtai. Jei kas išdrįsta pasakyti, kad neesi tam kilniam tikslui aukojęs, tai toks duria pirštu į tuos ženklus ir sako, kad čia esama jo aukos... Išvada aiški — tais ženklais duodam progos išsisukti keliems simtams mūsų kraujo brolių.

Daug kartų mūsų laikraestyje buvo rašyta, kad didelė visiemis lietuviams gėda nepasirūpinti keliais ar keliolika mūsų tautiečių, kurie didžiąją gyvenimo dalį atidavė savo tautai, o dabar turi skursti. Labai gražiai ir įtikinančiai tuo reikalu rašė ir mūsų gerųjų darbų skatinėjas ir rėmėjas Juozas Bučionas. Rašė praktiškai, kaip geram ūkininkui pridera, mes visi skaitėm, greičiausia jaudinomės, kad taip yra, bet po to, niekas nieko nedarėm. Gal tik vieni Los Angeles lietuviai ėmė aktyviau rūpintis prof. M. Biržiškos parama.

Los Angeles lietuviai sudarė specialų komitetą, išsiuntinėję laiškus laikraščiams ir pavieniams asmenims. Po to išsiuntinėjo tuoj pasigirdo — kodėl tik Biržiškai renkami, kodėl nerenkama šiam ir dar anam nusipelnusiam. Ir man atrodo, kad su mumis visad taip išsina — kai miegam, tai visi miegam, o jei kas geram darbui ramybę sutrugdo, tai tuoj visi imam šaukti ir kritikuoti. Bet pašaukę vėl miegam kol vėl kas neišbudins ir vėl mūsų kritiškos gražybės neatidarys.

Aiškiai negeri, kad iki šiol BALF ar kita kuri bendrinė or-

Insinuacija prieš asmenį

Brooklyno "Darbininkas", tęsdamas savo "demokratijos kovą prieš vadimą", vėl pasirinko mėgiamiausią priemonę: insinuaciją prieš asmenį. Spalio 15 d. savo spaudoje apžvalgoj "Darbininkas" sako:

"O viešai betgi žinoma, kad tokios "valdžios" (išdo priežiūros. Red.) nenorėjo išleisti iš savo rankų ne kas kitas — kaip tik tautininkų atstovus T. Šiškis, nenorėdamas perduoti pinigų ir dokumentų ir net banką įspėdamas specialiai, kad be jo žinios pinigų neišduotų. Jeigu kas savo reikalą pinigų vartojo, tai žinomas tuo tarpu taip pat vėl tik vienas faktas — Vilius išskaitė tam pačiam Šiškui 800 DM, pripažindamas, kad juos išleides savo reikalams".

Argi tikrai yra tokie "viešai žinomi" faktai? Mums, lig šiol ne viešai, bet patikimai žinomi štai koki faktai:

1. T. Šiškis ne tik nenorėjo sutikti, bet ir privarė visomis jo galioje buvusiomis priemonėmis priešintis tokiam Vliko finansinių reikalų pertvarkymui, kur išjungiamos galimybės tuos reikalus daugiašališkai kontroliuoti ir atidaromas kelias į kontrolės vienašališkumą. Kai paaiškėjo, kad Vlike visgi šiuo tarpu yra dauguma, užsispyrusi reikalą savaip pertvarkyti, jo priemonės priešintis prieš netikusį pertvarkymą išsisėmė ir jis perdavė "finansų valdžiai" drauge su atsakomybe už tokį pertvarkymą tiems, kurie tai padarė.

2. Bankai ir be specialaus įspėjimo negali perduoti jų žinioje esamų lėšų kitiems asmenims, kol tas reikalas nėra atitinkamai formaliai sutvarkytas. Nežinome, ar T. Šiškis įspėdėjęs kokių bankų specialiai, bet jeigu ir taip, tai jis pasielgė tikslingai. Kol pačiam Vlike perdavimo klausimas formaliai nebuvo baigtas, aišku, jie negalėjo leisti, kad be jo žinios jo atsakomybės esančios sumos būtų kieno nors kito disponuojamos.

organizacija (anot J. Bačiūno tas darbas labai tikty Bendruomenė) nesiėmė platesniu mastu organizuoti paramą visiems jos reikalingiems. Bet geriau, jei atsirado entuziastų, kurie nors vienu asmeniu pasirūpins ir mūsų nerangumo gėdą bent iš dalies sumažins.

Clevelande į talką tam darbui pasiūvė vietos studentai. Jiems tas darbas ir pridera, nes prof. M. Biržiška yra universiteto žmogus. Gal ir kitur derėtų, kad clevelandiečių studentų pavyzdžiu būtų pasekta ir padirbėta. Ir jei tiems atsilankiusiems energingiems studentams nors kiek praversime savo pinigines — bus atlikta tikrai geras darbas.

pav., dėl neapsižūrėjimo banke.

3. Esamos aplinkybės, kai didieji "politikai" ėmė verstis gandaiis apie neva išieškojimus Tautos Fonde, T. Šiškis negalėjo ir neprivalėjo perduoti pinigų ir dokumentų tol, kol Kontrolės Komisija nebuvo visko patikrinusi. Komisija savo darbą atliko tik prieš pat pastarąjį Vliko posėdį ir jokių trūkumų iš T. Šiškio pusės nerado. Paaiškėjus, kad Vlike ankstesnieji nutarimai, nors su veikiantis statutu ir konflikte tebesant, vis dėlto tvirtinami, T. Šiškis reikalą perdavė. Atlikęs formalumus bankuose, jis gavo paliudijimą, kad yra visiškai atsiskaitęs.

Nors Toronto "Tėviškos žiburiai" ir teigia, kad Kontrolės Komisija dar tęsianti savo darbą, bet tai netiesa. Komisija šiuo atveju savo darbą baigė ir pasirašė išvadą, kurios ir Vliko posėdyje jau apsvaistytos. Mūsų žiniomis, Kontrolės Komisija kaip kam turėjo priekaištų, bet jie visi buvo adresuoti ne T. Šiškui.

Pavyzdžiui, buvo prikišta, kad vienas VT narys naudoja sau gyventi VT nuomojamų patalpų kambarį ir nuomos nemoka, nors butpinigiai ar butai VT narių atlyginime nėra numatyti. Vlikas nutarė iš jo nuomą imti nuo liepos 1 dienos. Ankstesnį mėnesį "amnestuoti". Arneba, Vliko tarnautojai vasario 16 d. į minėjimą vyko kitan miestą ir jiems iš Vliko lėšų buvo apmokėta kelionė, 200 DM (apie 50 dolerių). Kontrolės Komisija manė, kad minėjimuose dalyvaus, janciai publikai niekad niekas kelionepinigių nemoka, tai ir čia apmokėta iš Vliko lėšų be pagrindo. Tačiau Vliko dauguma buvo kitokios nuomonės ir sąskaita pateisinta.

Toliau, vienas VT narys vyko į savo organizacijos vadovybės posėdį. Kelionė apmokėta (170 DM) iš Vliko lėšų. Kontrolės Komisija manė, kad tai ne tarnybinė kelionė, todėl iš Vliko lėšų nepagrįstai apmokėta. Tačiau Vliko dauguma nutarė išmokėti ją pateisinti.

Pagaliau, vienas galantiškasis VT narys nupirko gėlių už beveik 9 markes (apie pustrčio dolerio) p. Žalkauskienei vykstant į Ameriką, ir apmokėjo tai, tai ir nedaug, ne iš savo reprezentacinių lėšų, kurių iš Vliko neatsiskaitytinai kas mėnuo gauna 100 DM, bet iš Vliko lėšų. Nors ir maža suma, bet komisija manė, jog ta išlaida ne savo vietoj. Vlikui neteko klausimui iš esmės spręsti, nes tą išlaidą pasisūlė grąžinti... p. Žalkauskas (ne galantiškasis kolega!).

Svarbiausia, Kontr. Komisija atkreipė dėmesį, kad kelionės išlaidos smarkokai prašoksta sąmatoje skirtąją sumą. Čia irgi priekaištas ne T. Šiškui, kuris kelionėms visų mažiausia lėšų yra panaudojęs.

5. Ne Kontrolės Komisija, o Vliko plenumas dabar baigė svarstyti "didelę politinę problemą" — klausimus, susijusius su ankščiau Vliko turėto automobilio vartojimo apyskaita. Mat, tas automobilis, šalia tarnybinių kelionių, būdavo panaudojamas ir privačioms kelionėms, už kurias pasinaudojusieji turėjo pagal apyskaitą atsilginti.

Šia proga federantų atstovs (dabartinė "kruozadoj" prieš T. Šiškį visada pirmutinis "zas-trielščikas"), bandė kone visas keliones, kur T. Šiškis buvo soferiu (pareigos, jo perimtos iš J. Brazaičio, dabar esančio "Darbininko" redakcijoj, kuri skelbia pirma cituotą insinuaciją), prikerkti T. Šiškui, kaip jo privačias keliones. Tačiau toks užsimojimas nebuvo pripažintas pamatuotu ir privačių kelionių sąskaiton, T. Šiškio debetan užskaityta vietoj tūkstančių tik 868 markės. Iš jų, 455 DM T. Šiškis savo laiku

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KAUNO PREKYVIETĖS

Daugiausia žmonių susirenka jose ketvirtadieniais. Buvo norima prekymečius ketvirtadieniais panaikinti ir perkelti į sekmadienius, bet praktiškai iš to nieko neišėjo, ir dabar jie vyksta tiek ketvirtadieniais, tiek sekmadieniais.

Didžiausia prekyvietė Kaune yra buv. Zuvo turguje, prie Pilies. Senamiestyje, netoli Prezidentūros, turgavietėje yra paviljonai: daržovių, mėsos, sviesto. Yra ir keli kolūkių paviljonai. Jų pobūdis — krautvinis.

Viljampolėje daugiausia vyksta drabužių ir visokių smulkmenų turgus. Ten neoficialiai galima gauti ir auksinių pinigų, bet draudžiama perduoti naujus daiktus. Ketvirtoji Kauno prekyvietė yra Šančiuose; kur stovėjo "halės", seniau buvo ir penktas turgus, bet dabar toje vietoje įrengta poilsio aikštė. Turgavietė perkelta prie pat kalno.

Daugiausia prekiaujama daržovėmis, pupelėmis, kiaušiais, grietine. Perkyvietėse milicija kartais daro "ablavas", bet spekuliantai pažįsta milicininkus, kurie tikruosius spekuliantus retai tepagauna. Pagavus pirmą kartą baudžiama pinigine 100 rb. bauda.

Turguje yra operatyvinės grupės būstinė, kur milicininko atvestas pagautasis spekuliantas apklausinėjamas ir sustatomas protokolas. Paskum einama į buv. Laisvės Alėjų Vykdo. Komitetą, kur, pasiaiškinus, skiriamas 100 rb. pabauda. Sugavus spekuliantą pakartotinai, bausmė skiriama teismas. Čia gręsia jau 7 metai kalėjimo.

TRAUKINIŲ JUDEJIMAS

Iš Kauno į Vilnių traukiniai eina 2 kartus: vienas prieš pietus 10 val. ir antrasis po pietų 3 val. Biletai yra su rusiškais įrašais, biletų kainos: Kaunas-Vilnius paprastu traukiniu 13 rb., o tuo pačiu ruožu dizeliniu — 19 rb.

Važiuojant greituoju traukiniu Maskva-Kaliningradas, kuris eina per Lietuvą naktį ir kuriam reikia "plackartės", tuo pačiu ruožu tenka mokėti 26 rb. Seniau vykstant iš Lietuvos į Kaliningradą sritį reikėjo atskirti leidimų, o pati siena buvo atitverta spygliuotomis vielomis, bet dabar, Lietuvoj vartojamais terminaisariant, "zonos jau nuimtos".

Vykti į Karaliaučų jokio atskiri leidimo jau nebereikia — galima pirkti biletą stačiai iš Kauno. Šis suvaržymas pana-

ys jau sumokėjęs, bet yra likę dar 413 DM už pp. Žalkauskų netarnybines keliones, kurioms Šiškis soferiavo ir kurios, turbūt, todėl pateko į jo sąskaitą. Toks tad yra "Darbininko" skelbiamas T. Šiškio 800 marčių "savo reikalams suvartojimas".

Kažin, ar "Darbininko" redaktoriai pripažins, kad tą insinuaciją derėtų atšaukti?

ELECT JUDGE MERRICK to PROBATE COURT

X Frank J. Merrick

kintas 1952 m. Traukiny kontroliuoti jau nebedaroma, tačiau geležinkelio milicija yra beveik išimtinai iš vieno rusų. Kauno autobusų stotis tebėra senojoj vietoj.

KĄ GERIA LIETUVOJE

"Naminė" dažniausiai varoma iš rugių ir iš cukrinių runkelių. Rugiai dabar jau yra atpigę. Seniau jų centneris kaštavo apie 200 rb., o dabar nukrito nuo 120 iki 140. Iš vieno jų centnerio išvaroma nuo 35 iki 50 litrų naminės, kurią gerai "paleidus į apyvartą", gryo pelno lieka vidutiniškai apie 180 rb. Tiesa, "naminės" vartymas smarkiai baudžiamas, bet faktiškai ji yra plačiai vartojama, ir jos gamyba "apsimoka". Rusai daugiausia geria iš įpročio ir norėdami geriau "pauilioti", o lietuvių daugelis — iš vargo arba norėdami degtine paskandinti vidaus "kirmią". Degtinę ypač plačiai vartoja rusų kareiviai, kurie nors ir tegaudami į mėnesį 30 rb. algos, tačiau faktiškai sugeba "susikombinuoti" pinigų ir yra geriausi degtindarių "klimentai". Iš lietuvių daugiausia geria darbininkai. Geria tiesiog stiklinėmis.

Yra Lietuvoje ir "poniškesnių" gėrimų. Likerius gamina "Stumbro" vadykla Kaune. Butelių etiketės yra su rusiškais ir lietuviškais įrašais. Vynų esama vietinių (daugiausia Anykščiųose gamintų) ir svetimųjų, net iš Moldavijos atgabentų. Kai vietinio vyno pusės litro butelis vidutiniškai kaštuoja apie 14 rb., tai svetimieji atsieina nuo 14 iki 30. Šie visi — su rusiškais etiketėmis. Alus dabar žymiai blogesnis už prieškarinį, ir jo visai negalima lyginti su Vak. Europos alumi. Žymiausia gamykla — "Pašvaistės". "Kovo" pusės litro butelis kaštuoja 2,5 rb., o "Rygos" — 3 rb. Borkalo kaina svyruoja nuo 1,90 iki 2,14 rb. Kaina priklauso nuo bufeto arba restorano klasės.

IŠRINKIT

IŠRINKIT

JUDGE

WALTER T.

KINDER

JUDGE OF THE PROBATE COURT

Terminas prasidantis Vasario 8, 1955

Bendri rinkimai antradienį, lapkričio 2, 1954

TUOJ ĮSIGYK ŠIAS PLOKŠTELES:

Čiurlionio Ansamblio įdainavimai
Albumas \$10.00

Chicagos Vyrų Choro įdainavimai
Albumas \$8.00

Pianisto Andr. Kuprevičiaus
įskambinimai
\$5.00

Užsakymus ir pinigus siųsti:

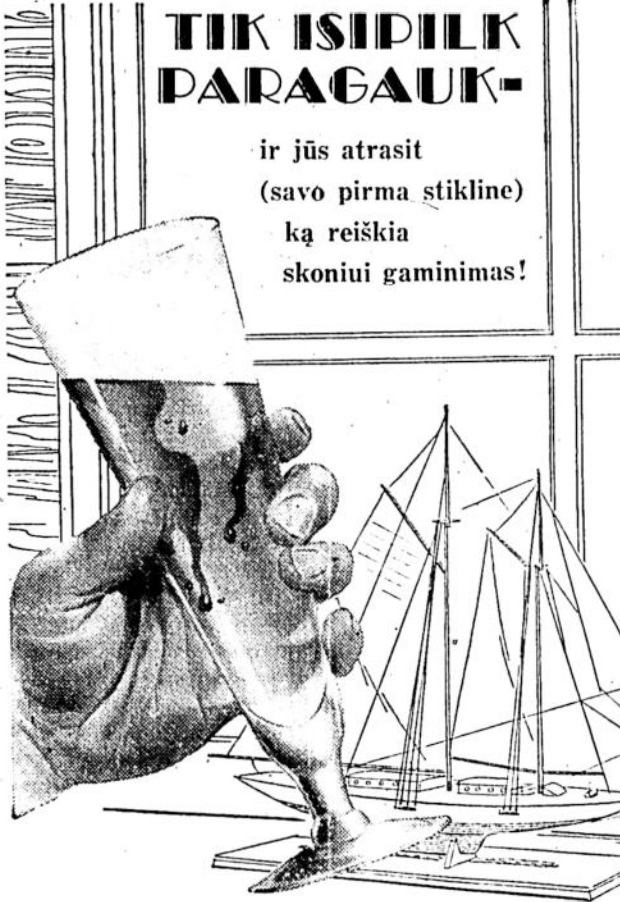
DIRVA,
1272 E. 71 St.,
Cleveland 3, Ohio

Rašomosios mašinėles visų geriausių firmų, o jų tarpe garbiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidiniais, — išsimokėtina. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidinys greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augėdau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-5716.

TIK ISIPILK PARAGAUK

ir jūs atrasit
(savo pirma stikline)
ką reiškia
skoniui gaminimas!

Turtingas putojantis paviršius... tyra auksinė spalva ir visiška patenkinantis skonis, joks kitas alus negali prilygti. Tai skoniui gamintas Stroh's. Jūs tai galite įrodyti su savo visiška pirma stikline. Sekantį kartą prašykite Stroh's. Leiskite savo geram skoniui pažinti skoniui gaminto Stroh's gerą skonį.

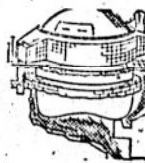
Jums patiks

Stroh's
jis yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

SKONIS

joks kitas alus negali
prilygti

Amerikos vienintelis
alus ugnim gamintas
2000. lapanų.

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Mich.

FOR A BETTER AMERICA—RE-ELECT

An Independent Thinker...
An American Statesman...
A World Diplomat...

CONGRESSMAN
FRANCES P.

BOLTON

Election Tuesday, November 2, 1954

For Representative to
Congress (22nd District)

X FRANCES P. BOLTON
REPUBLICAN

Bolton for Congress Comm., F. N. Horn, Secy.
3088 Mayfield Rd., Cleveland Heights 18

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIS

ZINGSNIS
PIRMYN, DU
ATGAL

Tokia yra Amerikos užsienio politika, ypač kada liečia varžytines su sovietais.

Po iškilmingų pareiškimų, kad Amerika gins Kinijos nacionalistų valdžioje likusią Formozą ir kitas jiems priklausančias salas nuo Peipingo raudonųjų, staiga nacionalistų vyriausybė Formozoje gavo iš Washingtono įsakymą susilaikyti Kinijos žemyno puolimus, ką iki šiol buvo leidę daryti. Gen. Chiang Kai-šekui pareikšta, kad Amerika nori būti tikra, jog nacionalistai, gauną Amerikos paramą, ją griežtai naudotų tik apsigynimo tikslams. Komunistų operavimo punktus žemyn negalima liesti.

Reiškia, Peipingo komunistų vyriausybė pasakius, kad ji stengsis "išlaisvinti" Formozą, ir pradėjus salų puolimą, komunistai gali visomis jėgomis salas pulsti, miestus, miestelius, kaimus naikinti, bet nacionalistams tegalima tik gintis — pasikelti lėktuvais atmušti puoliančius komunistus, ir šiaip atsisiaudyti sėdint griuvėsiuose, bet nieko daugiau.

Ir prie Eisenhowerio vykdoma ta pati politika, kaip buvo elgtasi Korėjoje: Kinai komunistai stojo į Korėjos karą, iš už Yalu upės aprūpino korėjiečius ir savus karius ginklais, lėktuvais, visokiais reikmenimis, bet Amerikos ir pietinės Korėjos lėktuvams buvo uždrausta perkristi į kitą Yalu upės pusę prieš bazių naikinti. Gen. MacArthur, kuris norėjo pulsti, buvo iš pareigų pašalintas.

Nacionalistams atakuoti Kinijos žemyno punktus uždrausta, bijant, kad tas gali išsiskirti Rusiją į pagalbą Kinijai. Ta baimė Ameriką ir veda prie pralaimėjimų visur. Taigi iškilmingi žodžiai apie gelbėjimą, komunistų sulaukymą, yra tik tušti žodžiai.

Tuo tarpu Peipingo vyriausybė Maskvą užtikrino paramą atakuojant Formozą. Amerikiečiai susipyne.

"Jeigu jūs atakuosit žemyną, ir Rusija stos Kinijai talkon, kas bus tada?" — paklausė vienas augstas Amerikos pareigūnas gen. Chiang Kai-šeką. Jis aiškino: "Jei Sovietų Sąjunga vėliau išėitų viešumon, mobilizuotų kariuomenes prieš žemyną, veikiąncias nacionalistų jėgas, visos Kinijos gyventojai sukiltų prieš rusus. Rusija niekad negalėtų laimėti mūsų žemės".

Gen. Kai-šek tikrina, kad jis laimėtų, jei tik gautų progą įsiveržti į Kinijos žemyną. Bet tas vėl amerikiečius baugina. Klausia jie, kaip jis gali pasitikėti

laimėti. O jis aiškina:

"Devyniasdešimt penki nuosimčiai gyventojų yra priešingi komunizmui. Kaip tik nacionalistų jėgos išsiveržtų žemyn, gyventojai tuojau sukiltų prieš raudonąjį režimą, ir kariuomenė pulkais pradėtų pereiti į mūsų pusę kovoti prieš komunistus".

Prez. Eisenhoweris šios vasaros pradžioje paraiškė netikėjimą, kad Kinijos žmonės stotų į nacionalistų eiles. Amerikiečių laukiama, kada gen. Chiang Kai-šekas kariuomenę Formozoje bus persena kariauti, ir Washingtonas, kaip Londonas daro, galės varžymosi pripažinti Kinijos komunistinį režimą.

SVEIKINAME JOKUBYNĄ
IR GINKŲ

Brooklyne Juozas Ginkus minėjo savo 65 metų amžiaus sukaktį. Nuo pat atvykimo į Ameriką, jaunas vaikas Juozas Ginkus, prisijungęs prie tautinio laikraščio Vienybės Lietuvių, įtakoje Petro Mikolainio ir Juozo O. Širvydo, pasidarė stiprus rytuose tautininkų šūlas. Jis buvo vienas iš tų amerikiečių lietuvių, kurie po 1926 metų gruodžio 17 perversmo Lietuvoje, palaikė tautininkų pusę. Ir kai prisijėjo su sukaktį, pasidžiaugė socializmo draugais sandariečiais skilti, numojo jiems ir ėmėsi darbuotis tautininkų eilėms stiprinti. Juozas Ginkus aktyviai dalyvavo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos sutikime ir globojime jam atvykus į Ameriką. Ir visą laiką dalyvavo visose tautininkų akcijose ir tautininkų pozicijos stiprinime.

Vincas S. Jokubynas Chicagoje minėjo 80 metų savo amžiaus sukaktį. Jis taip pat iš senų laikų savo veikla atžymėjo kaip tautinės idėjos šūlas. Jis buvo vienas iš nedidelio skaičiaus anuometinių inteligentų, spaudos žmonių, 1908 metais išrinktas SLA organo Tėvynės redaktoriu. Jam prisijėjo atkakliai kovoti prieš socialistų pastangas SLA pavergti. Už tai jis buvo įengiamas iki begėdiškumo. Jis iškentėjo Tėvynėje pora metų.

Kai 1916 metais buvo pradėta Clevelande leisti Dirva, jis buvo pakviestas redaktoriu, nors tada pirmo Dirvai katalikiški veikėjai savus redaktorių. Leidėjas A. B. Bartoševičius norėjo "tautiško redaktoriaus" ir pasikvietė Jokubyną. Jis, deja, Dirvą redagavo tik apie metus laiko, ir 1917 metais redaktorių pakviestas taip pat tautininkų pažūrų Juozas Gediminas. Jam padėjėju pakvietė ma-

Nelaimių priežastys

JONAS MISKINIS

Vėžio ir džiovos aukos skaitomos jau ne šimtais, bet tūkstančiais. Sakoma, kad JAV kas dešimtas asmuo miršta nuo vėžio ligos. Medicina nurodo daug šios ligos priežasčių, bet nepajėgia nustatyti atitinkamo diagnozės. Vėžio ir džiovos ligos laikomos baisenybėmis ir dėlto medicinos mokslininkai ir pažangieji gydytojai ryžtingai su šiomis ligomis kovoja.

Tačiau be šių ligų yra dar baisesnė alkoholizmo liga. Ši liga ne kiek mažesnė už minėtasias. Tik gaila, kad mažai kas ją rūpinasi. Juk vien tik Amerikoje yra keletas milijonų alkoholių ligonių.

Visi žinom, kad Jungtinės Amerikos Valstybės kurį laiką buvo uždrausta parduoti alkoholinius gėrulus. Gaminti ir parduoti buvo draudžiama, bet gerti nepajėgė uždrausti. Ir kas iš to išėjo? Pralaimėjimas.

Policinėmis priemonėmis nepavyko alkoholinės ligos nugalėti, bet dar labiau ją išplėtė.

ne. Ir man Dirva atiteko 1918 metų pradžioje, kai Gediminas išvyko į Chicago "Lietuvą" redaguoti. Paskui jis išvažiavo atgal Lietuvon.

Jokubynas vėliau dar tulį laiką redagavo Amerikos Lietuvį, paskiau apsigyvenęs Chicagoje. Pastarųjų 20 metų laikotarpyje tautininkavo Margučiai ir buvo žinomo mūsų geradarių Juozo J. Bačiūno globojamas.

BEISBOLE SUKTYBIŲ
TIKRAI NĖRA

Profesionalinis beisbolas, didžiausias Amerikoje sportas, šio rudenį čempionato rungtynėse Clevelande ir New Yorko įrodė, kad tame sporte paslėpto pasipiniginimo nėra. Tas įrodymas buvo kai spalio pradžioje New Yorko komanda suplikė Clevelando komandą keturias dienas paeiliui, iš septynių tam tikslui skirtų dienų. Clevelandui nebuvo progos pasirodyti net savo namuose.

Jei čempionatas būtų taikytas pasipiniginimui, vienas kitas laimėjimas būtų buvęs duotas Clevelandui, pratęsiami rungtynių į penkis ar šešias dienas. Clevelando komanda, kuri per vasarą laimėjo 111 žaidimų iš apie 150 savo sąjungoje, pralaimėjo New Yorko komandai per vasarą nedavariusiai, nei 95 laimėjimų savoje sąjungoje.

Visų spėjimas buvo, kad čempionu bus Clevelando komanda. Bet Clevelandas, nugalėtas ketvirtą dieną, turėjo grąžinti publikai pinigų už išankstą parduotus biletus numatytai penktai rungtynių dienai.

Labai buvo apvilti Clevelando biznierių, viešbučiai, restoranai, kurie buvo pasiruošę dideliu pasipiniginimui iš suvažiavusių dešimčių tūkstančių beisbolo mėgėjų. Jie tikėjo Clevelande bent trijų ar keturių dienų žaidimams. O viskas baigėsi per dvi dienas.

Kodėl verta tikrai kovoti

Sakysim, jeigu per keturias žaidimų dienas (dvi New Yorko ir dvi Clevelando) pajamų turėta per \$880,000, dar kitas dvi dienas žaidžiant, pajamos būtų pasiekusios apie \$1,500,000. Kadangi didžiausia dalis tų pajamų skiriama varžytinėse dalyvaujančių komandų žaidikams, jie gautų dar daugiau.

Tačiau New Yorko komandai buvo svarbu be jokių dvejonų laimėti keturius žaidimus, nes jų komandos 30 narių kiekvienas gavo po \$11,147 kaip laimėtojai. Clevelando komandos nariai, pralaimėtojai, kiekvienas gavo po \$6,712. Taigi, jokios komandos nariai nesutiktų daryti jokių suktybių, nes asmeniškai nukentėtų, negaudami laimėtojo dalies.

Visam krašte atsirado alkoholių gėrulų slaptų vertybių, kuriose visu intensyvu buvo gaminama "mušeinėle" (samagonas). Nors geriantieji žinodavo, kad primityviškai pagamintas "mušeinas" turįs daug nuodų, bet to nebedami vis tiek jį gerdavo. Ir mokėdavo už jį sunkiai uždirbtus centus. Daugelis nuo "mušeino" apako, ausirgo ir prieš laiką nukeliavo į amžinybės pasaulį.

Vyriausybė tada įsitikino, kad policinėmis priemonėmis nugalėti alkoholizmą, ir leido vėl viešai gaminti ir parduoti alkoholių. Dabartinį laiką labai daug pristeigta salonių, kurie gana gausiai lankomi. Turbūt nė viena prekybos šaka tokio pasisekimo neturi kaip tarimieji salionai.

Su širdgėla reikia pažymėti, kad ir mūsų tautiečių daugelis mirksta alkoholyje. Neviejam nuo per dažno alkoholio vartojimo emė rankos drebtė. Aiškiai namasi, kad tai nuo fizinio darbo. Gal vienam kitam ir nuo darbo, bet daugiausiai tai alkoholio pasekmės. Vieni geria nervus ramindami, kiti dėl dąsos ima po burnelę, tretelį dėl pasisekimo ir t.t.

Lietuvos laisvinimui, labdarybei, lietuviškai spaudai bei knygoms pinigų tokiems stinga, bet kai nueina į salioną, tai 5-10 kartų kartas ugdo psichopatų,

dolerių greit prageriama ir dėl to nė kiek nesijaudinama. O kiek įvyksta nelaimių dėl girtumo? Juk automobilių susidūrimai daugiausiai įvyksta dėl neblaivių vairuotojų kaltės. Nors daugelis nelaimių viešai neskelbiama, jos dažnai pridengtos kitais vardais ir žinomos tik patiems nelaimingiesiems, gydytojams bei administracijai pareigūnams. Vienok anksčiau ar vėliau vistiek žmonių ausis pasiekia, kad tai alkoholio talkos darbas.

Dažni šeimų išsiskyrimai (divorsai), lytiniai iškrypimai, nusikaltimai, žmogžudystės, įvairūs apipilėsimai ir kitoki nusikaltimai dažniausiai ateina tik per alkoholių. Statistiniai duomenys rodo, kad iš 109 nuikaltėlių — 1. Seenių iš tėvo pusės 30 buvo girtuokliai, 56 vidutiniai gėrė, 23 negėrė; senelių — 8 girtuokliai, 24 vid. gėrė ir 77 negėrė. Senelių iš motinos pusės 20 girt., 71 vid. gėrė ir 18 negėrė; senelių — 1 girtuoklis, 24 vidut. gėrė ir 84 negėrė.

Vadinasi, nusikaltėlių tėvų vaikai pasidarė beveik 40% girtuokliai ir 50% vidutiniškai gėrė, o tik 11% buvo negerančių tėvų; jei prie to pridėsime apie 40% gerančių vaikų motinas, gausim stebėtinai skaudžias išvadas, kad alkoholis yra vienas iš svarbiausių nusikaltimų palaidovų.

Psichistrijos akimis alkoholis bei, lietuviškai spaudai bei knygoms pinigų tokiems stinga, bet kai nueina į salioną, tai 5-10 kartų kartas ugdo psichopatų,

ir moraliskus degeneratus. Pavzdžiui, psich. Krepell'o, Blea-ro ir kitų tyrimais apie 80% psichinių degeneratų buvo alkoholių vaikai. Būtent, iš 109 nepilnamečių nusikaltėlių apklausimų pasirodė, kad beveik 40% girtuokliai, 50% vidutiniai gėrė, o tik 10% negerančių tėvų, ir apie 40% gerančiųjų motinų.

Tai va prie ko priveda garbinimas skystiminių taurių. Todėl ir reikia rimtai susirūpinti. Daž-

niau reikia alkoholio žalą kelti per spaudą, organizacijas, bažnyčias ir mokyklas. Juk turbūt daug kas prisimenama Lietuvoje rengiamose Blaivybės savaitėse šūkius: "Alkoholis bauginas už žmogžudį, nes žmogžudys atims gyvybę, o alkoholis gyvybę ir turą pražudo".

Patark kaimynui
prenumeruoti
DIRVĄ!

ISRINKIT

VETERANĄ
MOKYTOJĄ
TEISININKĄ
AUTORIŲ

B. BILL MURAD
JUDGE JUVENILE COURT

Jaunimo, valstiaus, valdžios, patriotiškų organizacijų vadovas. Aktyvus veteranų organizacijose.

Be partinių sąrašų

Telefonu PR 1-3998

World's First Boron Gasoline

World's FIRST automotive gasoline with aviation anti-knock fluid!

Žibalo pramonė senai yra žinoma dėl jos tiesiamo savo produktų pastovaus gerinimo. Bet atitinkamai, nors ir retai, kad yra padaromas naujas ir taip nepaprastai skirtingas išradimas, greitinantis pažangą daug greičiau už jokią kitą. Toks išradimas yra padarytas motoro kuro.

Tai yra Boron Supreme Gasoline, dabar gaunamas Sohio.

Sohio bandymų mokslininkų atrastas ir pagerintas Boron Gasoline yra taip skirtingas nuo standartinio motoro kuro, kaip standartinis mašinos tikrai nuo vakar. Jis duoda jums trijų svarbių naujų panaudojimų naudą:

1. Tikrai Sohio Boron Gasoline atrodymas pristato naują būdą elektingiau panaudoti jėgą motore.
2. Brangus geriausias rūšies aviacijos kuras — tas pats, kuris duoda jėgą 115-145 octane "kautynių rūšių" aviacijos gas-

solinui — dabar pirmą kartą yra automobilio gasoline.

3. Naujas, nepaprastai pagerintas, švariau degantis hidrocarbon formulė.

Naujasis Boron Supreme duoda svarbius pagerinimus jūsų motore. 240.000 mylių kelio bandymuose mašinos su Boron Supreme nuvažiavo 16 mylių toliau kas kiekvieną bako pripildymą. Per 32.000 laboratorijų bandymus buvo nustatyta, kad jis sumažino motoro žiedų nusidilimą 45%; pakėlė degimo lygumą 88% kritiškuose motoruose, ir padidino valvų gyvenimą ir veikimą. Ir iš tūkstančių Ohio vairuotojų pranešimų 2 iš 3 pastebėjo jėgos, pradžioje ir važiavimo lygumo pagerėjimą.

Jis yra, mes tikime, gasoline atiras pagal kurį pagerinimai bus matuojami per atelaminus metus. Mes kviečiame jus išmėginti su savo mašina nepaprastą Boron Supreme Gasoline veikimą.

Didelis naujo motoro kuro atradimas

*Pat. applied for U.S. trademark registration applied for.

ELECT
CLAYBORNE GEORGE
CANDIDATE FOR
JUDGE JUVENILE COURT
NOW CIVIL SERVICE COMMISSIONER
Election November 2, 1954

ELECT
JOHN H. FERGUSON
CANDIDATE FOR
CONGRESS 20th DISTRICT

Reikia mums susiklaudyti ar nereikia?

Esu senas "Naujienų" skaitytojas, bet noriu pasakyti, kad jas skaitydamas pastebėjau — juo giliau į mišką, juo daugiau medžių. Taigi juo daugiau skaitai, juo mažiau jas besuprantu. Visų pirma atkreipiau dėmesį į "Naujienų" vedamą kritiką ginčė Vilko su St. Lozoraičiu.

"Naujienos" su didžiausiu džiaugsmu įtikinėjo savo skaitytojus Vilko, arba tiksliau sakant, prel. Krupavičiaus dideliu laimėjimu Bonnoje. Per eilę savo numerius jo citavo vokiečių laikraščiai ištraukias, įrodančias, jog Vilko paskirtas dr. Karvelis esąs Vokietijos vyriausybės pripažintas kaip pilnateisės Lietuvos valstybės atstovas (ambasadorius) Vokietijoje. Nors, kiek teko nugarsti iš privačių pasikalbėjimų, daugeliui, jų tarpe ir man pačiam, tas "pripažinimas" kėlė rimtų abejonių. Kai St. Lozoraitis viešai pareiškė, kad Vilko paskirtą dr. Karvelį Vokietijos Vyriausybė pripažino ne Lietuvos Valstybės ambasadorium, bet tik Vokietijoje esančių lietuvių ryšininku, tai "Naujienos" su dar didesniu epitetu niekino St. Lozoraitį, įrodinėdamos jo "asmeniškumą", nenaujingumą ir net žalingumą Lietuvos laisvinimo darbe. Dabar, kai jau visiems paaiškėjo, kad iš dr. P. Karvelio "ambasadorystės" išėjo tik "šnipas", tai Naujienos vėl verčia kaltę St. Lozoraičiui, girdi, tas nevidonas Lozoraitis pakiojo Vilko koją tuo padarydamas gėdą visiems lietuviams. O tuos vokiečių laikraščius pranešimus davė ne kas kitas, kaip tie patys P. Karvelio kėlinio taktininkai.

Kiek anksčiau "Naujienos" tvirtino, jog St. Lozoraitis nieko negalįs, nieko nesugebąs, nes su juo ir užsienyje niekas nesiskaito, o dabar, staiga pagal tas pačias, "Naujienas" St. Lozoraitis pasidarė toks galingas "pakiojo koją" Vilko ir privertė Vokietijos vyriausybę sugriauti dr. P. Karvelio "pasuntinybę" su visu užsienio pasų skyriumi.

Nežinau kaip iš tikrųjų yra su tuo "kojos pakiojimu", bet prielaiskime, kad taip yra kaip "Naujienos" rašo. Tuo tada įrodome, jog St. Lozoraitis nieko nepaprasta didelį svorį užsienyje. Su ta "Naujienų" išvada aš pilnai sutinku, nes ir aš buvau ir esu tos nuomonės, kad mūsų diplomatai turi daug didesnį svorį užsienyje, negu Vilkas. Tik nesutinku su tuo, kad "Naujienos" tą pripažino eidamos labai kreiviu keliu!

Užmirštant visus asmeniškumus ir partiškumus, o atsiimant tik Lietuvos laisvinimo reikalą, kiekvienam aišku, kuris turi didesnę įtaką užsienyje, tas ir yra naudingesnis Lietuvos vadavimui. Šiuo atveju aiškiai matome, jog mūsų senieji diplomatai turi daug didesnę svorį užsienyje, negu Vilkas, to-

dėl Vilkas neturėtų trugdyti diplomatams laisvai veikti, o kiek ir kaip galėdamas jiems padėti. Ir visa lietuviškoji visuomenė turėtų taip daryti. Man visai nesuprantama, kodėl "Naujienų" korespondentai ir pačios "Naujienos" nepripažįsta St. Lozoraičio diplomato pirmininku (ar viršininku); nes žodį šefas visuomet ima kabutėse, kai tuo tarpu patys diplomatai su tuo sutinka. Jeigu tai jos imty kalbiniu atžvilgiu tai pilnai su tuo sutikčiau, nes būtų daug gražiau vartoti tikrą lietuvišką žodį kaip pav.: pirmininkas, viršininkas ir t.t. Bet kai aiškiai matyti iš jų tono, kad čia visas reikalas eina ne apie lietuviškumą, bet apie partiškumą ir apie asmeniškumą, tai jau lūdnoka!

Skaitytanti tokias "patriotiškų" "Naujienų" straipsnius, skaitytojai, kad ir nenoromis, persasi mintis: kad jeigu diplomatai imty ir pasiskirti savo viršininku p. Graigaitį arba "Naujienų" "kontestantą" p. Valucką tada tai būtų viskas all right! Atrodo, kiekvienam aišku, kad kiekviena organizacija, kokio ji bebūtų, politinė, ekonominė ar kultūrinė, ji toli gerai veikia, kol joje yra drausmė ir susiklausymas, kol ji pripažįsta savo vadovus — pirmininkus. O kai nebeprapažįsta vadovaujančių ir pradeda veikti kiekvienas sau, tuomet tvarka paslysta ir užviešpatauja anarchija.

Kiekvienam tikram lietuviui džiugu, kad mūsų diplomatų tarpe dar neįsiskverbė anarchija, o yra drausmė ir susiklausymas. Jie pripažįsta savo vadovą ir tvarkingai veikia gali daug gero padaryti. Kodėl "Naujienos" norėtų matyti mūsų diplomatoje anarchiją, aš visai nesuprantu!

Labai gražu pavyzdį parodė mūsų senas diplomatas K. Škirpa. Politinių pažiūrų atžvilgiu greičiausia, jis nėra vienmintis su St. Lozoraičiu, tačiau jis pripažįsta St. Lozoraitį diplomatų vadovu, nes sako jis, to reikalauja Lietuvos laisvinimo reikalai. Tuo jis įrodė, jog tautos ir valstybės reikalus stato augščiau savo asmens ir augščiau visų portijų. Gi tuo tarpu iš prel. Krupavičiaus, P. Grigaičio ir kitų matome visai ką kitą. Vieną kalba žodžiais, o darbais rodo priešingą pavyzdį. Jiems tik tas padorus vyras, kuris yra jų partijos, o kuris yra priešingų pažiūrų — tas niekam vertas! Ar dar gali būti piktesnė diktatorinė pažiūra?

Spaudoje pasirodo straipsnių, kurie priklauso mūsų diplomatai, kad girdi, be reikalo, St. Lozoraičiui mokama alga. "Naujienų" Nr. 206. I. IX. 54. tulas Lietuvos vadavimui. Šiuo atveju aiškiai matome, jog mūsų senieji diplomatai turi daug didesnę svorį užsienyje, negu Vilkas, to-

ni prisiminė patarlę: Kuo pat kvepia, tuo kitus tepa. Kad Lozoraitis važinėjo Prancūzijoje, Anglijoje ir Vokietijoje, tai visi žinome, bet ką jis ten laimėjo, gal daug, o gal nieko, dar nežinome. Bet tai parodys ateitis. Nors "Naujienų" teigimu jis laimėjo labai daug, nes visą Karvelio ambasadą sugriovė, ir tuo įrodė turįs didelę galią. O kad prel. Krupavičius važinėjo į Romą, kur tikrai nieko nelaimėjo ir laimėti negalėjo, nes žinome iš praeities, kad ir Roma remia tik stipresnį. Kai Jalbžikowski Vilniuje slautėjo ir kurstė muštynes tarp lietuvių ir lenkų, ar Roma negalėjo jo sudrausti? Galėjo, bet nenorėjo.

Neseniai prel. Krupavičius lankėsi Washingtone, kur taip pat nieko nelaimėjo. Atrodo, kad tą misiją pilnai galėjo atlikti P. Žadeikis. O jeigu ko P. Žadeikis "neišspaudžia" tai Vilkas tuo labiau neišspaus. Ar gi ta Vilko pirmininkų kelionė veltui apėjo? Bet Naujienų ir jų korespondentų supratimu tik tie pinigai yra sunkiai mūsų žmonių uždirbti, kuriuos išleisdžia St. Lozoraitis. Gi tie, kuriuos išleisdžia Vilko pirmininkas turėtų būti danguis krenta! Ar gi neperdėtai šališkumas?

O kiek Vilkas dėl asmeniškų kaprizų padarė išlaidų su dr. Karvelio atstovybe Vokietijoje? Ar I. I. nenorėtų patraukti ir Vilką į teismą? Čia Vilkas netik kad padarė piniginių išlaidų, bet ir visuomenę suskaldė. Mano nuomone, dabar, kad išgelbėtų Vilką nuo visišką bankrotą, yra vienintelis kelias atsisakyti prel. Krupavičiaus ir K. Zalkauskio. Visos tos įkirejusios rietenos, ypač dėl P. Karvelio "ambasadorystės", man asmeniškai ir kiek teko girdėti, daugelio visuomenės balsų vertinamos kaip grynai Vilko vadovų asmeniškų kaprizai. Liūdna, kad taip yra, bet faktas lieka faktas. Dėl to ir sakau, kad padėti reikia gelbėti kol dar nevisai vėlu.

"Ko, pagaliau, nori diplomatijos šefas" — klausia Naujienų korespondentas St. Jogaudas (Naujienų Nr. 223. 22. IX. 54).

Ko nori diplomatijos šefas, tai man visai aišku, bet ko nori Jogaudas, tai aš visai nesuprantu, arba suprantu labai blogai. Apie Kybartų aktus, nedaug ką žinau. Teko girdėti, kad St. Lozoraitis turi tokius, bet jis jais operuoja tik Lietuvos vadavimui reikale. Bet kad St. Lozoraitis pagal tuos aktus savintis Lietuvą, kaip savo nuosavybę, paveldėtą iš prezidento A. Smetonos, tai tokį "apšvietimą" pirmą kartą gavau iš Jogaudos. Jeigu St. Lozoraitis ir panaudotų tokį aktą, kur jo nuomone atrodytų, kad tai gali padėti Lietuvos reikalams, tai kas gi čia blogo? Pagaliau, kad tie aktai fr nieko nepadėtų, tai ką gi jei gali pakenkti? O kad jie gali šį tą pagelbėti, tai yra nemaža pagrindo tikėti. Pirmiausia, daugelyje kraštų pripažįstami mūsų nepriklausomos Lietuvos pasiuntiniai ir su jais skaitomasi, taigi iš to galima drąsiai prielaiski, kad su pačiu prezidentu dar daugiau skaitytųsi. Turime dar ir antrą argumentą: kai prezidentas Smetona atvyko į JAV, nežiūrint, kad tuo laiku pavergtos tautos Washingtono buvo begalo nepalanki atmosfera, o vis dėlto A. Smetona buvo priimtas Baltuose Rūmuose ir jo garbei buvo keletą salvių iššautų. Dabar taip ir norisi paklausti Jogaudą: — Kelios salves iššovė Washingtonas Tamstos garbei? Kiek salvių iššovė kitų panašių garbei? Kiek gi pagaliau salvių iššovė prelato Krupavičiaus garbei?

Nė viešos! Tai reiškia, kad A. Smetona turėjo didesnę svorį ir svorį turi Lietuvos laisvinimui jo palikti įgaliojimai.

RASYTOJŲ SUVAŽIAVIMO NUTARIMAI

Visuotinio Lietuvių Rašytojų Dr-jos narių suvažiavimo, įvykusio jau trečią kartą iš eilės Chicagoje, priimti šie nutarimai:

1. Mūsų tautinio išlikimo pagrindinė priemonė yra lietuviškoji knyga. Deja, net ir šiais lietuviškos spaudos iškovojimo sukakties metais knygos skaitytojų skaičius žymiai mažėja. Kiekvieno lietuvių pareiga pačiam pirkti ir propaguoti lietuviškų knygų pirkimą.

2. Visuomenė raginama numeruoti didžiojo mūsų klasiko Vinco Krėvės raštus, tuo sudarant galimybę jiems užtikrinti pasirodymą.

3. Knygų leidėjai prašomi neleistis menkaverčių knygų, kurios ir skaitytojų atbaido, ir smukdo mūsų literatūrą.

4. Atkreipiamas Lietuvių Enciklopedijos redakcijos dėmesys, kad būtų apdairiai tvarkomas literatūros skyrius ir plačiau aptariamai lietuvių literatūros kūrėjai bei kūriniui.

5. Lietuviškieji veiksniai prašomi, bendradarbiaudami su Lietuvių Rašytojų Dr-ja, nederdami pasirūpinti mūsų žymiųjų veikalų ir lietuvių literatūros istorijos išleidimu.

6. Turint galvoje jaunosios kartos svarbą lietuviųbei išlaikyti, kolegų rašytojai skatinami duoti tinkamų kūrinių jaunimui, o tėvai prašomi aprūpinti vaikus visa negausia mūsų jaunimo literatūra.

7. Rašytojai kviečiami palaikyti tarpusavio santykių nuodidingumą ir kolegiskumą dvasiškai.

Visuotiniame Rašytojų Dr-jos narių susirinkime priimti trys nauji nariai: Kazimieras Baranovas, apsakų knygos "Giedra visad grįžta" autorius, gyv. Anglijoje; Jurgis Blekaitis, eilėraščių rinkinio "Vardai vandenims ir dienoms" autorius, gyv. New Yorke; Algirdas Landsbergis, premijuoto Draugo romano "Keliu" autorius, gyv. New Yorke.

We pay up to
\$400.00
per month

if you're sick
or hurt...

Štai nelaimingo atsitikimo ir sveikatos planas, užtikrinantis ligoninės, medicinos ir chirurgijos išlaidoms ir dar svarbius dolerius padengti sustojusią algą! Stebinau, žemi meto įmokėjimai... galima užmokėti kas mėnesį. Klausite apie Inevincible Policy.

PAULINA MOZURAITIS
Agentas

13706 Benwood Ave.
Telef. SK 1-2183

FARM BUREAU
HOME OFFICE
COLUMBUS, OHIO
mutual
automobile
insurance co.

SAVE
Part Of
Every Pay

The
Cleveland
Trust Company
WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Draugijos garbės nariais išrinkti rašytojas Ignas Seinius, gyv. Švedijoje, ir prof. Juozas Eretas, gyv. Šveicarijoje. Ligšioliniai LRD garbės nariai yra Mykolas Biržiška, Vaclovas Biržiška, Ernestas Harrisonas ir Mykolas Vaitkus.

Cleveland
APYLINKĖSE

BENDRUOMENES ŽINIOS

REMKIME SPAUDĄ

Prieš 50 metų, po daugelio pastangų ir net paaukotų gyvybių, lietuviai išsikovojo sau teisę leisti lietuviškas knygas, laikraščius ir žurnalus. Spaudos draudimo laikotarpis lietuviams paliko daugelį skaudžių, tačiau pasiaukojimo pilnų prisiminimų.

Knygnešių žygiai ir visų lietuvių pasiryžimas nenuėjo veltui ir per 50 laisvos spaudos metų mūsų spauda išaugo, išgrazėjo. Šiandien mes netekę valstybinės laisvės galime bent džiaugtis turėdami visišką spaudos laisvę, kuri yra galingas ginklas, kurio kovoje. Mūsų spaudą reikėtų remti, nes ji vienintelė jungianti visus į bendrą lietuvišką šeimą.

Clevelando Bendruomenė yra parinkusi spalio mėnesį spaudos laisvės atgavimo paminėjimui ir šandieninio spausdinto žodžio parėmimui. Visi lietuviai kviečiami įsigyti lietuviškų knygų, užsiprenumeruoti laikraščius bei žurnalus ir kitokiais būdais remti savą spaudą. Clevelandiečiai turėtų ypač paremti vietos savaitraštį "Dirvą". Įvairių lietuviškų knygų, visada galima įsigyti Spaudos kioske ir Dirvoje.

JAUNIMO AKADEMIJA

Spalio 24 d. (sekmadienį) 11:30 val. Lietuvių šalėje Clevelando Studentų skyrius ruošia spaudos atgavimo sukakties paminėti jaunimo akademiją. Jos programą paruošė jaunimas. Ta proga bus galima pamatyti lietuviškos spaudos ir knygos iliustracinę parodėlę, sudarytą iš laikraščių, žurnalo, knygų, mokslo veikalų ir pan. Kiekvienas čia galės įsigyti knygų arba užsiprenumeruoti laikraščius bei žurnalus. Į akademiją kviečiamas jaunimas ir visuomenė. Įėjimas nemokamas.

BENDRUOMENES PAREIGONŲ BUDĖJIMAS

Penktadieniais adv. J. Smetonos kabinete (7039 Superior Ave.) nuo 6 iki 7 val. vakaro budi Bendruomenės pareigūnai. Priimami tautinio solidarumo įnašai, tvarkomi kiti apylinkės narių reikalai (renkamos kortotekai žinios ir t.t.). Vyt. K.

BALFO KONGRESAS CLEVELANDE

Balfo 10 metų sukakties proga šaukiamas kongresas įvyks lapkričio mėn. 26-27 dienomis Cleveland viešbutyje. Plačiau apie kongresą bus pasakelbta vėliau.

ATVYKSTA L. S. BROLIJOS VYR. LAUŽAVEDYS

Lapkričio 14 d. Lietuvių šalėje Clevelando skautų vietininkijos lauze dalyvaus ir jį ves L. S. B. vyriausias laužavedys sktn. Vilijus Bražėnas iš Stamford, Conn. Populiariai vadinamas Bražvilium, nes tuo vardu pasireiškia spaudoje, jis skautuose yra labai pamėgtas už puikiai pravedamus laužus. Jis skautauja nuo 1926 m. 1930 m. Kleboniškėse Kauno Tunto stovykloje pravedė savo pirmąjį laužą. Tuo metu to tunto tūtininkas buvo dabar Clevelande gyvenęs vyr. sktn. V. Šembergas.

Skautų rudens laužas bus Lietuvių šalėje. Teko girdėti jame būsianti įvairi programa, o būfete svečiai ras tikros lietuviškos gijos.

MES DŽIAUGIAMES GALEDAMI PRANEŠTI

Atidaryma

MŪSŲ NAUJOS, MODERNIOS KRAUTUVES
16708 KINSMAN RD.

Dėkojame daugeliui savo draugų ir klientų, kurie įgalino mus labai padidinti savo krautuvę.

Mes dabar turime moderniausius įrengimus ir geriau galime jus aptarnauti geriausiu drabužių valymu.

3 VALANDŲ PATARNAVIMAS

ATNESUS IR ATSIEMUS

MES PAIMAM
IR ATVEŽAM

TIK PAŠAUKIT
LO 1-6666

KAI KAS NAUJO YRA PRIDĖTA

MARSKINIAI

Jūs dabar galite pasiminti jo marškinius mums — Gaunant juos gražinti juos visiškai švarius — patika ir labiausiai kritiškiems.

VISAS DARBAS ATLIEKAMAS VIETOJ

METZGER'S DRY CLEANING

16708 Kinsman Rd.

LO 1-6666

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigiai kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vamus, plakatus ir kt. karams, bilietus, vestuvių pakvieti.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykite savo vaikams jų laikraštį.

TĖVIŠKĖLE

Metams tik 3 doleriai.
Rašykite šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

D a ž a i

VARNIŠAI, ENEMALIAI

Gaminame senoviškus aliejinus ir naujus sintetinius dažus lauko ir vidaus dažymui.

Visokios rūšys ir spalvos, tinkančios įvairiausioms dažymui. Tai vienintelė lietuviška dažų dirbtuvė JAV. Turi 35 metų praktiką.

Specialios kainos lietuviams ir didelės nuolaidos dažytojams.

ACE LABORATORY

SUBS. ALTEX PRODUCTS

S a v. P. J. Ž I Ų R Y S

1614 Contant

Lakewood, Ohio

Telef.: AC 1-5385

DE SOTO TARNAUTOJŲ MAŠINŲ Išpardavimas

VYKSTA DABAR

SUTAUPYKIT
ŠIMTUS DOLERIŲ

Mokėjimai žemi
\$50.00 Į MĖNESĮ

A. D. PELUNIS, INC.

Jūs De Soto — Plymouth Centras
13123 DETROIT AVE.
LAKEWOOD, OHIO

Okupantui pagarba su špyga...

Iš mano atsiminimų / J. Gudauskis

Maskvos rekomenduotas, Lietuvai Ministrų Kabineto Pirmininkas Vincas Krėvė-Mickevičius, kada jis per Liaudies Seimą, būdamas ir pats jo sudėty, įvairavo Lietuvą į Tarybų Rusijos tautų seimą, liko pakeistas komunistu Gedvilu. Tačiau jo dešinioji ranka Povilas Pakarklis, nors irgi ne komunistas, buvo paliktas jo eitose pareigose, tik jau kaip Teisingumo Komisar.

Tapęs komisar, Pakarklis gana greit ir elgtis komisariskai ėmė. Be kito ko, rugsėjo 13 d. telefonu pasiūlė man spaudoje suniekinėti visų septynių metų Apeliacinio Rūmų veiklą. Gavęs tuoj pat neigiamą atsakymą, nedelsdamas mane atleido iš Apeliacinio Rūmų Pirmininko pareigų, nors anksčiau buvo pasiūlęs pasilikti Rūmuose, kol su tvarkysiu bylas ir perduosiu jas įsteigiamam Augščiausiajam Teismui.

Netrukus po šito įvykio mane aplankė E. Lichtenšteinas, kad paragintų mane greičiausiai su visa šeima sprukti per "žaliąją" sieną, nes ateistai iš tarnybų laikomi liaudies priešais, todėl kiekvienu momentu gali būti suimtas. Jis net padaręs žygių Vokietijos Pasiuntinybę ir gavęs užtikrinimą, kad man ir mano šeimai, pasiekus Vokietiją, bus suteiktas prieglobstis.

Pagaliau ir mudu su žmona priėjome išvadą, kad mums reikia sprukti. Kadangi kelionė per "žaliąją" sieną surišta su gyvybės rizika, todėl reikalingas ir dukterų sutikimas. Sekančios dienos vakare padarėme "Seimos Tarybos" posėdį, žinoma, visiškai slapta, nes esame Butų skyriaus suglaudinti ir mūsų buto gretimuose kambariuose gyvena mums pašaliniai žmonės. Atidengus dukroms mūsų ketinimus, abi jos, viena jau studentė, antra gimnazistė, susikabino rankomis ir giliai susijaudinusios į mus prabilo:

— Mūsų mokytojai ir mūsų valstybės prezidentai kiekviena proga mums kalbėję ir širdį, kad čia nuo amžių lietuvių žemė, kur ilaisi mūsų protėviai, kad už ją ir į Sibirį keliauta, ir gyvastis aukuota, o mes dabar, kada vėl ją ištiko nelaimė, norime apieiti. Ką blogo mes esame padarę rusams?

— Niekio blogo. Bet nieko blogo nėra jiems padarę ir visai tie, kurie jau kalėjimuose.

— Tėveli, jie buvo suimti prieš Liaudies Seimo rinkimus ir jo gėdingus nutarimus, kad nekeltų triukšmo, bet dabar reikia laukti, kad jie bus paleisti į laisvę. Tėveliai brangūs, mes turime čia pasilikti ir mudvi atsisakome bėgti.

Sakoma, kad vaiku nujautimas esąs teisingesnis, todėl visi ašarodami išsiūbiavome ir pasilikome Kaune.

Bet tarnybos reikia įieškoti, nes kitaip reikės būti nuolatinė baimė. Apleidžiant Apel. Rūmus, K. Domaševičius patarė grįžti prie mokytojo darbo, kurį dirbau nuo 1908 m. iki Pirmo Pasaulinio karo. Be to jis pažadėjo ir Švietimo Komisarjate mano reikalą paremti, todėl, ilgiau nebedelsdamas, dūmiai su prašymu į Švietimo Komisarjatą. Čia sutikau, irgi bičiuliškai nusiteikęs, A. Kaminskį, komisarjato juriskonsultą. Jis paėmė iš manęs mano prašymą ir liepė grįžti namo.

Rugsėjo 23 d. gavau paskyrimą dėstyti rusų kalbą Raseinių gimnazijoje. Deja, dirbti man teko tik pusantro mėnesio, bet gausių įspūdžių.

Apie vidurį spalio mėn. direktorius gavo šviet. Komisarjato įsakymą (irgi telefonu) nedelsiant įsteigti gimnazijos sienose komjaunuolių organizaciją, skyrus su privalomu įjungimu visų gimnazijos mokinių.

žinia sujaudino pedagogus, beveik be išimties, tik direktorius šaltai ruošė statutą kaip įgyvendinti komisarjato įsakymą. Paruošęs, jis suaukė Pedagogų Tarybos posėdį ir jį paskvietė Raseinių m. kompartijos ir komjaunuolių pirmininkus, o šie dar atsivedė rusų, kapitono uniformą.

Posėdžio metu pats direktorius nusakė visą reikalą ir perskaitęs jo paruoštą statutą, prašė pedagogus išsistarti ir pritarti. Salėje pakibo kapų tylą, nes norinčių pritarti, atrodė, nebuvo; kalbėti prieš buvo neįmanoma.

Matydamas, kad mūsų tylėjimas gali virsti pritarimu, kas bolševizmui įsagalejus Rusijoje neretai pasitaikydavo, paprasčiau žodžio ir, gavęs, tariu: — Nors Švietimo Komisarjato įsakymas direktoriui privalomas, tačiau Pedagogų Taryba kompetentinga derinti su auklėjimo principais. O tie principai nepripažįsta ne tik fizinės, bet ir psichinės prievartos, todėl ir siūlau prievarta pakeisti laisvu mokinių apsisprendimu.

Įtampa salėje bent kiek atslūgo, tačiau norinčių kalbėti vis dar nesirado. Tuo momentu žodį imą rusas-kapitonas, kurio pavardė išslydo iš mano atminties, ir tiesiog įsako direktoriui svarstomą klausimą išimti iš dienotvarkės, nes, girdi, mokiniai dar nėra pribrendę būti komjaunuoliais. Be to, pasakė, turis žinių, kad kaikurie pedagogai pataikauja komjaunuoliams. Jis prašė ateity to nedaryti.

Klausimas buvo iš dienotvarkės išimtas ir man esant gimnazijai, nebuvo pakartotinai įstatas svarstyti. Iš pasakytos galima daryti išvadas: 1) kad Tarybinės Lietuvos Švietimo Komisarjatas kur tai lindo be nuilo, 2) kad jo patvarkymai okupanto akyse neturėjo jokios galios.

Bet artinantis lapkričio 7-8 d. Didžiosios Revoliucijos šventei, kurią jau ir Lietuva turėjo švęsti, kaip nedaloma Rusijos dalis, todėl ir gimnazijai buvo įsakyta švęsti iškilmingiausiai. Choras ir orkestras ruošė visų įkarščiui.

Gimnazijai buvo skirta pasirodyti šventės išvakarėje. Lapkričio 6 d. vakare visa gimnazija su mokytojais sugudžėjo į didžiulį vaidinimų salę. Pribuvo ir kvieisti svečiai-partiečiai.

Choras ir orkestras pasitapino savo vietoj, galerijoje, kur prižiūrėti tvarkai buvome paskirti mudu su Kuliesium, abu seniausiu amžiumi.

Kol gimnazistai, gimnazistės ir svečiai salėje tvarkomi, griežikai, kaip įprasta, derina bei bando savo instrumentus, bet pas visus girdima ta pati, uždraustojo Lietuvos himno gaida.

Pagaliau skambutis ir estradą pasirodė gimn. direktorius, kuris, aiškiai tardamas, siūlo į garbės prezidiumą: Staliną, Molotovą, Vorosilovą, kompartijos pirmininką, sekretorių, miesto burmistrą, apskrities viršininką, bet salėje, kurioj vien moki-

nių šeši simtai, pasigirsta plėbimas tik komjaunuolių, kurių buvo apie 50. Pagaliau, paskutiniuoju pasiūlo gimn. inspektorių Matulionį, talentingą matematikos dėstytoją, puikų pedagogą. Visoj salėje ir galerijoje pasigirsta audra plojimų, kuri tai sumazėja tai vėl pasikartoja.

Po trafaretinės direktoriaus kalbos sekė Tarybų Rusijos himnas. Choras dar šiaip taip traukė, nors ir be nuotaikos, bet orkestras, kaip to Krylovo pasakė: "kto v lies, kto po drova".

Himną giedant, garbės prezidiumo partiečiai išskėlė kairią kumštį. Tuo momentu užmetu akis į chorisčius, ogi ir jie išskėlė kairią kumštį, tik... su špyga.

Sekančią dieną buvo visų mokyklų ir organizacijų paradas. Man teko vesti 6c klasę, nes buvau jos auklėtojas. Diena buvo niūri, vėjūta ir šaltoka. Mokyklos ir organizacijos rinkos be jokio entuziazmo. Tarp daugybės tvarkdaryių nebuvo tvarkos. Kol eisena prasidėjo, reikėjo laukti daugiau dviejų valandų.

Mano klasė žygiavo gatvėmis tvarkingai, bet vos prisiartinio prie estrados, išpuštos raudonomis vėliavomis ir šūkiams, eisena iškarto padirko ir pro estradą praėjo kaip avinų būrys. Mačiau ir priekyėjusią klasę žygiavo netvarkingai.

Po iškilnių pasiskubinau išvykti į Kauną, savo šeimos aplankyti, iš kur grįžti nebebuvo lemta, todėl nežinau, ar kas nukentėjo už išdaigą.

(B. d.)

STATEMENT

REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1940 (Title 39, United States Code, Section 223) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF DIRVA, published weekly at Cleveland, Ohio, for October 1, 1954.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: The American Lithuanian Press & Radio Ass'n "VILTIS", Inc. (Not for profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio; Editor: Balya Gaidzunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio; Managing editor: Balya Gaidzunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio. Business Manager: Balya Gaidzunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

2. The owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given) The American Lithuanian Press & Radio Ass'n "VILTIS", Inc. (Not for profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio; Board of trustees: Joseph J. Bachunas, Tabor Farm, Sodus, Mich.; Anthony L. Lapinskas, 10350 S. Oakley Ave., Chicago 43, Ill.; Vincas Rastenis, 1285 Dean St., Brooklyn 16, N. Y.; Bronius Nemickas, 71-67 58th Rd., Maspeth, N. Y.; Balya Gaidzunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholders or holders appear upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also, the statements in the two paragraphs show affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required from daily, weekly, semi-weekly, and triweekly newspapers only.) 3274

Balya Gaidzunas Editor & Business Manager Sworn to and subscribed before me this 1st day of October 1954.

(SEAL) P. P. Mulloolis Notary Public My commission expires Sept. 14, 1957.

Moterys, Henrikas Kačinskas ir pirmasis Adomas

Reikalas

Spalio 31 dienos vakaras Clevelando Lietuvių salėje bus moterims skirtas. Spaudos mėnesio baigimo proga. Su intriguojančia programa. Po jos — šokių su bufetu. Reikėtų gaisro ar lavono namuos, kad žmogus būtų sulaukymas tą vakarą nuo atėjimo į Lietuvį salę. Susitiki su moterim ir Henriku Kačinsku. Ir su pirmuoju Adomu? Ne, ne. Su juo kiti reikalai. Bus pasakyta gale. Iš eilės.

Moterys

Ano laiko. Nesistebiu, kad rusų gubernatoriai tada padarė klaidą, uždrausdami lietuviams spaudą lotynų raidėmis. Jie nežinojo, kas yra lietuvių moteris. Bet juk ir pats Viešpats Dievas gerai nenumanė, ką jis sukūrė iš Adomo šonkaulio. Manė, Jieva bus laiminga su savo Adomu Rojuje. Tegu džiaugias, kaip išmano, tegu smaguriaujas, kuo tik užsieidžia. Bet juk bus nedidelis daiktas, jeigu, tarp kito, nelies ir nevalgys obuolių nuo vieno medžio. Galim įsivaizdinti, kas tada darės su Jieva. Visa kita turėjo būti negražu, neįdomu ir neskaniu. Tas vienas uždraustasis vaisius turėjo jai neleisti naktį užmigti. Kol, pagaliau..., žinot, kas atsitiko.

Kai rusas ir dar stačiatikis pasakė: lietuviui, mes duosim jums visokių knygų jūsų kalba, tik mūsų raidėm, žiūrėkit, kad lotynų raidėm rašto nei į rankas neimtumėt, žinom, kaip reagavo mūsų senelės ir prosenelės. Graždauskas ne tik į rankas neėmė, bet ir į savo namus neįleido. Nežinia, kokia buvo mūsų močiutė, jeigu lietuviškam spausdintam žodžiui iki to rusų įsakymo. Bet nuo tada, vos laiko sugriebusios, net prie balanos vakarais pačios čiupo knygą į rankas ir vaikus mokė skaityti. Iš maldaknygių ar elementoriaus prie ratelio, kaip Rimšos skulptūra liudija. Ir caras su gubernatoriais, kad ir po 40 metų, gavo nusileisti mūsų moteriai. Tokia yra paprasta tiesa: moterims nereikia nieko ginti. Arba ginti, ką norėtum leisti, o leisti, ką norėtum užginti. Karin kokiais raišais šandien turėtume, jeigu rusas tada būtų įsikeps: skaitykit, kiek norit, knygas lotynų raidėm, bet už graždanką eisit į kalėjimus ir į Sibirą.

Ano meto moteris ne tik sulupo caro žandarus tais ginklais, kuriuos vyrai pargabendavo iš Prūsų. Visa eilė jų, įdomių, gabių ir drąsių, padėjo tuos ginklus (knygas ir laikraščius, manau) vyrams ir gaminti. Žemaitė, Šatrijos Ragana, Bitė, Lazdynų Pelėda jų vardai. Su jom tą vakarą turės darbo Hen. Kačinskas.

Kitos. Lietuvė Jieva, kartą pradėjusi, neužsileido kultūri-

niam darbe vyrui ir po spaudos atgavimo. Mokytojos, laikraštininkės, rašytojos ne tik į mūsų, dabartinių tėvų, galvas prižėrė tautinės kultūros spinduliu, bet ir mūsų vaikams, svetima švieta besišviečiantiems, sudaro daug vargo, bemėginant tėvų kalbos ir lietuviškos samonės atsikratyti. Šių moterų jau per daug, kad vardais išskačiuotum. Bet ir jos nebus užmirštos tą vakarą, kurį susirinksimė.

Mūsų. Clevelando moterys sumanė ir organizuoja šitą išganingą pramogą savo vyrams, vaikams ir svečiams. Dr. M. Žilinskienė jau kelis kartus mums įrodė, kad negali neišieiti nepaveiktas ir nesužavėtas iš programų, kurias ji organizavo. Ši kartą ji dar truputį ir pakalbės apie ano meto ir kitas moteris. O ji moka įdomiai ir turiningai pakalbėti net ir apie toli gražu ne tokius įdomius dalykus, kaip moterys. Ir aš čia sau leidau taip nerimtai nušnekėti, žinodamas, kad tikrą ir rimtą tiesą sužinosite iš Dr. M. Žilinskienės.

Solistė J. Krikštolaitytė padainuos. Argi atsitiko kada, kad ji nebūtų gerai dainavus?

Henrikas Kačinskas.

Jis skaitys mūsų moterų klasių ir jaunesniųjų kūrybą. Patarit, kaip apibūdinti Kačinską ir jo skaitymą. Tik jau jokių žmogaus žodžių. Kas jį girdėjo, tie žino, ką aš manau. Kas negirdėjo? Tiems privalu šį kartą išgirsti. Kačinsko pasiklausyti

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

pradėjusi, neužsileido kultūri-

būtų nepertoli važiuoti į Brooklyną. Bet jis atvažiuoja iš Brooklyn pas mus.

Ir pirmasis Adomas Kai prieš du metus H. Kačinskas buvo čia ir skaitė tokio poeto eilėraščius, vienas bičiulis užsipuolė mane:

— O tu sakei, kad to poeto kūryba menka. Žiūrėk, kaip ji visus, net ir tave patį sužavėjo! Atsakai jam taip:

— Tavo poeto kūryba yra pirmasis Adomas, kai jis dar buvo molio gabalas. Geras molis, geras iš jo nulipdytas pavaldas, ant gražios Rojaus žemės paguldintas. Bet molis buvo molis ir tiek. Reikėjo, kad prisiartintų Dievas ir papuštų savo kvapą į molinį Adomą, kad molis virstų mėsa ir krauju, kad dvasia sužaibotų iš akių ir pasigarsintų geru ir įdomiu žodžiu iš lūpų. Ar aktorius Kačinsko kvapas nėra tai patį padaręs su šito poeto eilėraščiais? Ir su tavim pačiu.

Ir su mumis visais.

Sceną ir salę dekoruos dail. K. Žilinskas ir inž. Kersnauskas. V. Mrs.

GEORGE V. WOODLINGEN

senas teisininkas, patyręs advokatas, respublikonų sąrašas kandidatuoją į Ohio valstybės senatorius. Savo kieta gyvenimo praeity jis patyrė ką reiškia prisiūsti, todėl ir visas savo pastangas žada nukreipti į šiuo ateities gerbuvėli kelti.

Kodel BLUE CROSS yra grupės planas

SEPTYNIAIS TRUMPAIS ŽODŽIAIS — nes grupės planas duoda jums didesnę vertę... didesnę naudą už ekonomiškiausią kainą.

Kadangi Blue Cross užrašo narius grupėmis, paprastai per jų darbovietę, kaina yra sumažinama dviem būdais. Pirmiausia, kainuoja mažiau užregistruoti ir aptarnauti visą grupę, negu atskirus asmenis. Antra, kadangi grupės užregistruojamos, Winston Churchill žodžiais "atneša vidurkio magiką milijonų pagalbai".

Kadangi Blue Cross patiekia apsaugą už minimalinę kainą, jūs gaunate visas sutaupymų progas per grupės planą. Maždaug kas du metai Blue Cross turi specialų "community groups" registravimą, savo įstaigose dirbantiems, kurie neturi artiminių ryšių su grupėmis.

Išregistravę, nariai gali pratęsti savo Blue Cross apsaugą individualiai. Jūsų Blue Cross kontraktas yra brangi nuosavybė. Jei pakeistumėt darbą ar paliktumėt savo grupę dėl bet kurios priežasties, nepertrauktų savo Blue Cross apsaugos.

Blue Cross

SPONSORED BY THESE NON-PROFIT HOSPITALS:

IN CLEVELAND
Booth Memorial
Cleveland City
Cleveland Clinic
Florence Crittenton Home
Evangelical Deaconess
Fairview Park
Forest Hill
Grace
Jewish Congregation
Lutheran
Mt. Sinai

Polyklinik
St. Alexis
Saint Ann
St. John's
St. Luke's
St. Vincent Charity
Mary B. Telford
University (Kulas and
Childress, Hanna House,
Lebanon, MacDonald House)
Wesley's

IN THE SUBURBS
Bay View Hospital
Bedford Municipal
Berg Community
Dobson
Euclid-Glenville
Garfield Heights
Huron Road
Lakewood
Marymount
Rainbow

IN NORTHEASTERN OHIO
Amherst
Ashtabula General
Cory at Chardon
Brown Memorial at Conneaut
Elyria Memorial
Geneva Memorial
St. Joseph at Lorain
Allen Memorial at Oberlin
Lake County Memorial at Painesville

IŠRINKIT
JOHN M. MANOS
STATE SENATOR

GERAI KVALIFIKUOTAS IR TURIS PRAKTIKOS

PATARNAUTI ŽMONĖMS.

Clevelande ir apylinkėse

DR. S. T. TAMOŠAICIŲ IŠLEISTUVĖS

Tautinės Sąjungos skryčiaus iniciatyva spalio mėn. 23 d. (šeštadienį) 7 val. vakaro, Nanking Restorane (720 Euclid Ave.), rengiamos iš Clevelando ir Floridą išsikeliantiems Dr. S. T. Tamošaičiams išleistuvės. Kviečiami dalyvauti visi clevelandiečiai.

Norintieji išleistuvėse dalyvauti iki spalio mėn. 23 d. 12 val. praneša Dirvos redakcijai — HE 1-6344. Po 6 val. vakaro skambinti — GL 1-3976.

DR. S. T. TAMOŠAICIŲ IŠLYDINT

Mūsų veikėjas Dr. S. T. Tamošaitis su šeima išvyksta gyventi į Floridą, garsų Miami miestą, kur pasistatė sau namus. Gaila netekti tokios žymios šeimos, kuri visapusiškai buvo paslaugė Clevelando lietuvių gyvenime. Bet reikia tik linkėti jai ten smagaus gyvenimo ir prisidėti prie Miami įsikūrusios didokos Kolonijos lietuvių. Ten daugiausia suvažiuoja tokie kaip ir Tamošaičiai, pasirinkę smagesnį, šiltą kraštą, kur ir žiemą gėles žydi, palmės žaliuoja, saulė kaitina.

Jau naujlems mūsų ateiviams suvažiuos Tamošaičių didelė rezidencijoje prie ežero vykdamo didesnės ir mažesnės organizacijų ir šiaip grupių sueigos, pobūviai ir konferencijos. Tamošaičių šeima buvo labai artima Dirvai ir tautininkų judėjimui nuo pat savo apsigyvenimo Clevelande prieš 25 metus.

Atvažiuos į Clevelandą Lietuvos Prezidentui a. a. Antanui Smetonai, Dr. Tamošaitis buvo vienas iš artimiausių jo bičiulių ir tautininkų jo veikloje. Jų šeimos artimai santykiavo.

Dr. Tamošaitis buvo kelis metus Lietuvai Vaduoti Sąjungos pirmininkas, kurių tautininkai įsteigė 1941 metais. Ir daug prisidėjo darbu ir pinigais išleidžiant buvusio Amerikos ministro Lietuvai Noremo knygą "Timeless Lithuania". Prisidėjo prie sujungimo trijų tautininkų organizacijų į vieną Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą ir visai kitai rėmė tautininkų veiklą. Įsteigus BALFą Tamošaičiai gausiai rėmė tą organizaciją pinigais. Atėjus laikui persikviest pas save ir eilę tremtinių ir padėjo jiems įsikurti.

K. S. Karpus, ALTS skryčiaus pirm.

REGINA BRAZIULEVICIUTE IR JONAS NAVYTIS

Naujosios lietuvių parapijos bažnyčioje susitaukia spalio mėn. 23 d. (šeštadienį) 9 val.

H. K. KRAUCIONAS

iš Canton, Conn., lankęsis Chicagoj ir Detroito, buvo sustojęs Clevelande ir lankėsi Dirvoje.

PIANISTO ANDR. KUPREVICIAUS KONCERTAS

Spalio mėn. 27 d. 8 val. vakaro Public Library salėje, (prie Public Squer) duoda rečitalį pianistas Andrius Kuprevičius. Tarp kitų kūrinių skambins Čiurlionio, Griudžio ir Gaidelio kūryba.

Public Library kiekvienais metais rengia 10 koncertų, į kuriuos kviečia pasižymėjusius menininkus. Šių metų koncertų sezoną pradeda mūsų pianistas Andr. Kuprevičius.

Į koncertą įėjimas laisvas.

ISVYKO Į CALIFORNIJĄ

J. Peterienė ir neseniai iš kariuomenės grįžęs sūnus Vikt. Peteris išvyko gyventi į Los Angeles. Ten jau prieš metus yra nuvykęs gydytis J. Peteris, kurio sveikata pamažu taisosi.

VYT. VALAITIS

pradėjęs aktyviai reikštis fotografijos mene, pastaruoju metu priimtas į Cleveland Photographic Society. Jos surengtam konkurse laimėjo dvi pirmas premijas.

NEOLITHUANAI LAUKIA SVEČIŲ

Clevelando neolithuanai savo korporacijos Neo-Lithuania metinę šventę švenčia lapkričio 6-7 d. d. Į iškilmės laukiama atvykstant keliais dešimt svečių iš Chicago, New Yorko ir kitų artimesnių vietų.

Minėjimas vyksta šia programa:

Lapkričio 6 d. 6 val. vak. Colonial Gardens salėje iškilmingas aktas, 8 val. ten pat tradicinis pobūvis.

Lapkričio 7 d. 19 val. Naujosios parapijos bažnyčioje pamaldos už žyčius ir mirusius korporacijos narius, po to vykstama į mauzoliejų korporacijos Garbės Nario a. a. A. Smetonos pagerbti.

Meninėje programoje dainuojama, o taip pat pamaldų metu bažnyčioje gieda solistė Aldona Stempužienė.

Įėjimas su pakvietimais, kurie dar gaunami pas neolithuanus arba platintojus. Studentams ypatingos lengvatos, dėl kurių skambinti tel. RA 1-3592.

ŠI SEKMADIENI,

spalio 24 d., 5 val. vak. Sv. Jurgio parapijos salėje įvyks Miko Petrausko Concilium Facultatis operetė.

Kviečiame visus Clevelando ir apylinkės lietuvių šį sekmadienį atsilankyti į operetės vakarą. Susitikime nuo visų kitų pramogų, o atėjime į 38 Balso skryčiaus rengiamą vakarą. Jūsų atsilankymas suteiks džiaugsmo pasiliksusiems lietuviams Europoje. (žiūr. skelbimą).

BALFO 38 SKYRIUS

STATO

MIKO PETRAUSKO

Concilium Facultatis

OPERETĖ

1954 m. spalio mėn. 24 d., 5 val. vak. (punktualiai)

Operetėje vaidina: solistas Julius Kazėnas, Bronė Kazėnienė, S. Strimaitytė, V. Žitkutė, A. Jonaitis, V. Jurgelis, P. Lingaitis, V. Matulionis.

Pastatymas ir režisūra — V. Brazulio

Muzikinę dalį tvarko — muz. Pr. Ambrazas

Dekoracijos — V. Raulinaičio

Sufleriai: V. Brazilevičienė ir J. Damušienė

Operetę pritaro — Šv. Jurgio parapijos choras

Operetę akompanuoja ir šokiama gros Reison (latvių) stygų kapela

PRANEŠIMAS SKAUTAMS

Spalio 24 dieną 10 val. ryto, Lietuvių salėje šaukiu Vietininkijos sueiga. Sueigon kviečiu skautus vyčius, jūros skaut. skautus, jaun. skaut. ir visus kandidatus.

Dalyvavimas būtinas.

Vietininkas

ATSIMINKITE,

kad jau metinis Balso vajus eina prie pabaigos, mūsų tautiečiams sušelpiti Europoje. Liko mažai laiko, o daug kas teiriuojasi, kur galima aukas atiduoti.

Spaudoje jau buvo paskelbta, kad aukas galima įteikti — Dirvoje, Spaudos kioske ir rinkėjams, atsilankusiems į namus. Jeigu kurie negalėjo įteikti aukos atsilankusiems rinkėjams į namus ar pas jus neatsilankė, tai užsukite į Dirvą ar Spaudos kioską ir paaukok vargstančiam tremtiniui lietuviui Europoje.

Juk į mus ištiestos jų šauksmo rankos! Jūsų auka jiems sumažins didelį vargą.

Visiems trims Balso skyriams metiniam vajui vadovauja 38 Balso skyrius.

REIKALINGAS BUTAS

Trims suaugusiems reikia 5 kambarių buto, netoli autobuso, gase šildymo.

Šaukti UT 1-4551 po 5:30 val. vakaro.

JUMS GERI NAMAI

E. 124 — St. Clair labai geras 4 miegamųjų namas. Gražus sklypas, garažas. Arti krautuvės ir susisiekimas. Labai pigiai.

Superior — Ansel Rd., buv. turtingų žmonių plytų namas, dideli miegamieji, plytelių vonia, 2 garažai. Labai pigiai.

RAY NAUSNERIS, Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.

UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

PARDUODAMAS NAMAS

E. 115 St., į pietus nuo St. Clair, geras vienos šeimos, moderni virtuvė ir vonia, 2 garažai. Labai geras pirkiny.

P. GIBBONS Broker UL 1-2327

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra kanda tampa sunaikinti arba ugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja atdraudos kompanijos pirm, ne gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS 609 Society for Saving Bld. Telef.: MAin 1-1773. Rezidencija: PENINSULA 252

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas 7015 Wade Park Ave. Telef. HE 2-1236

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kainą įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobilui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į J. S. AUTO SERVICE

NAUJIENA MOTERIMS

Lietuvaitės Alvinos Paulienės SUPERIOR BEAUTY SHOP Šį mėnesį pusmetiniai pradant \$6.50.

(7013 Superior, tel. UT 1-1932). Ateikit į mano salioną ir būsit patenkintos savo grožiu. Atmeta nuo 9 val.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki galvi nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiami vestuvės, baliama pobūviai. Nemokamas pristatymas. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

RADIO — TV TAISYMAS

A M U R C O.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS

Darbas garantuotas.

Šaukti kiekvieną laiką

8008 Clark Ave.

Telef.: OL 1-1790

(30)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,

Cleveland 3, Ohio

Tel.: EX 1-0376

KAVINĖ-SALIŪNAS,

ATIDARYTA NAUJA

ATLANTIC CAFE

PATOGI UŽEIGA VISIEMS LIETUVIAMS.

Savininkas A. KAZAKEVICIUS

7805 Superior Ave.

Telef. EN 1-9451

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikome antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvėj!

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave.

EN 1-3764

SUMUSTINIAI. GERIMAI. SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai

Čia susitikit savo draugus po pamaldų

Geriausia kava mieste

PRADĖKIT MAŽA SUMA!

BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti

• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ

MONCRIEF VISU METU

[taisymu]

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALE

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvių savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

2EMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
689 East 185 St. IV 6-0400

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriam lietuviškoje krautuvėje

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarNAVIMĄ įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidojimų direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1743

Cleveland Community Chest prašo aukoti vargšų šelpimo ir gydymo reikalus. Iš surinktų pinigų, kaip ir nuotraukoj matyti, bus mazinamas skurdas ir atnešama sveikata į Jūsų šeimas.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Savotiškas „savarankiškumas“

Tautos Fondo atstovybės ir įgaliojimus išsuntinėtus ir spaudoje skelbiamas toks raštas, kuris, sprendžiant iš parašo, yra Tautos Fondo Valdybos, o sprendžiant iš turinio, yra Vliko „majority leader“ ir, nes jame išskiriamas Vliko intencijos, kuriomis neva vadovautasi nutariant įvesti naują tvarką.

Rašte sakoma, kad dabar tai Tautos Fondas bus tikrai savarankiška institucija, o TF lėšos bus ne tik formaliai, bet ir efektyviai atskirtos nuo Vykdomosios Tarybos lėšų.

Argi tikrai taip? Visų pirma, pagal Vliko priimtus nuostatus, Tautos Fondas yra „viena iš Vliko institucijų, esanti tiesioginėje Vliko žinioje“. Tai, jis nėra ir nebuvo kokia nors savaranki institucija, nėra savarankus Tautos Fondas, kurio valdyba „tautos sudėtas lėšas“ skirs to „tautos reikalams“. Tai yra Vliko ir tik Vliko išdėstas, kurio lėšos naudojamos tik pagal Vliko Vykdomosios Tarybos pasiūlytą ir Vliko plenumo patvirtintą samatą. Jokiems kitiems, Vliko samatoje nenumatytiems tautos reikalams šio fondo lėšos niekad negalėjo būti naudojamos ir toliau nenumatomos „savarankiškai“ naudoti.

Jei visuomenė priima tokį susitarimą (tai yra, Vliko išdėstą vadinimą Tautos Fondu), tai viskas tvarkoj. Vardas ne taip jau svarbus. Svarbu, kad žinome, kas juo tikrai vadinama.

Svarbu taip pat įsidėmėti, koks skirtumas yra dabartiniam, anot „Darbininko“, Tautos Fondo „susidėmėjimui“.

Ligi šiol Vlikas savo fondui tvarkyti rinkdavo valdybą iš savo narių tarpo. Renkant būdavo žiūrima, kad į fondo valdybą būtų deleguoti kiek galima skirtingų grupių atstovai. Ne dėl to, kad jie būtų koki stebuklingi finansininkai, o kad šiek tiek skirtingų pozicijų besilaikę asmenys nesudarytų iš fondo valdybos per glaudžios „šeimynės“ ir geriau apsaugotų vieni kitus nuo pagundos naudoti lėšas politinių požiūriu vienašališkai. Būdinga tai, kad visą laiką Tautos Fondo Valdytoju būdavo asmuo iš mažiau ar daugiau „opozicijos“ grupės santyki su egzistuojančiais pareigūnais — Vliko ar ir VT pirmininkais. Tai yra tam tikra garantija, kad visi turi progos matyti, kaip lėšos vartojamos, ir tai yra — jei neturima užpalkinių minčių — net jaučiau: užkertamas kelias netgi įtarinė-

jimams. Tiesa, fondo valdyba niekad neturėjo galios pati savarankiai nurodyti, kam turi būti lėšos leidžiamos, kam ne: tą visada nustatė Vykdomoji Taryba, Vliko plenumo pritariama. Betgi, fondo valdyba, ypač valdytojas, t. y., tos valdybos pirmininkas, turėjo galią bent vetuoti tokiais atvejais, jei lėšos būtų pradėdamos naudoti net ir tos pačių naudotojų nusistatytos samatos bei tikslų nebeprisilaikant. TF valdyba lig šiol turėjo bent šokią tokią psichologiską orumo aureolę. Ne idealus dalykas buvo fondo valdytojo pareigų sujungimas su finansų tarnybos valdytojo pareigomis, bet anoj konstrukcijoje tai visdėlto fondui dar sudarė tam tikrą autoritetą, ypač, kai tos pareigos buvo ne tos pačios grupės atstovų rankose, kaip vyriausiosios administracinės pareigos. Geriau būtų Tautos Fondą laikyti visiškai su Vliko administraciniais organais nesurišotą valdybą rankose. Bet tam reikia atitinkamai pakeisti nuostatus.

Dabar aiškina, kad fondo valdyba netgi efektyviai atskirta nuo Vykdomosios Tarybos, kadangi joje nėra nei vieno VT nario... Taip, VT nario tai nėra nei vieno, bet užtat yra vien tik VT narių žinioje esą tarnautojai! Jei jau kalbama apie efektyvumą, tai dabar fondo valdyba tikrai efektyviai priklauso nuo VT pirmininko ar kitų VT narių, nes visi valdybos nariai yra jų materialinė, ir tarnybinės drausmės priklausomybė.

Be to, kiek girdėti, jau yra fondo nuostatų pakeitimo projektas, kuriuo ir formaliai numatoma atimti iš fondo valdybos bet kokias fondo lėšomis disponavimo teises ir perduoti jas tiesiogiai Vliko pirmininkui ir VT nariams, kiekvienam savo srity. Kadangi vėliausi nuotariai jau pradėti laikyti Vliko „konstitucijomis“, automatiškai panaikinančiomis galia kitokių senesnių nuostatų, tai galima tikėtis, kad esamos aplinkybės toks VT pareigūnams parankus nuostatas irgi bus įgyvendintas. Tada vargu ar teks kalbėti apie kokį nors fondo valdybos savarankiškumą: koks gi savarankiškumas šešėlio? Tikroji fondo valdyba bus ne kas kitas, kaip Vykdomoji Taryba. Faktiškai ir dabar jau taip yra, kai VT pasirūpino fondą perkvalifikuoti į savo tarnautojų rankas. Rašte žadama informuoti au-

kotojus apie fondo lėšų sunaudojimą. Drauge sakoma, kad to labiausiai reikalauja „tie, kurie nieko Tautos Fondui neuokoją“. Įdomu, kuo rašto autoriai šį savo teigimą remia?

Be to, žinoma, tai esamos aplinkybės iš viso neįrodomas dalykas. Čia svarbu kitas dalykas. Būtent, kokia prasmė bus, jei fondo valdyba ims ir pasiskelbs apyskaitas, kad tiek ir tiek tą ir tą mėnesį surinko, ir tiek ir tiek tą mėnesį perdavė VT pareigūnams bei Vliko pirmininkui? Ar tuo daug daugiau apšviečia aukotojus ar kitus apyskaita besidomintius? Na, o smulkesnės apyskaitos neleidžia duoti tikri arba kaikur ir tik tariami konfidencialumo sumetimai. Tad ar verta prasidėti su tokiais apyskaitomis?

Geriau būtų buvę nesudarinti šeimyniško pobūdžio tvarkos lėšų priežiūroje. Geriau būtų buvę palaikyti ar dar labiau pabrėžti įvairių skirtingų grupių nepriklausomų asmenų priežiūrą lėšų vartojimui. Bet tas kaip tik lėšų vartotojams ir nepatiko. Todėl nueta „susidėmėjimo“ keliu: „trys geri vyrai“ ima viską į savo rankas, gal dar pavyks užsitikrinti pozicijas „iki gyvos galvos“, o kad niekas nekludytų, bet visgi pasilikty išskaba, tai sukombinuoja fondo valdybą, kuri tikrai nediris kitokios nuomonės reikšti, jei nenorės rizikuoti išeiti į darbo biržą...

Žinoma, ir šitokiu būdu gali būti lėšos naudojamos labai sąžiningai, labai tikslingai ir labai taupiai. Bet, kas imasi tokių reikalų šitaip tvarkyti, iš anksto reikalauja iš visų aklo pasitikėjimo. Tačiau ligšioliniai dabartinės VT žygdarbiai neskaitina tokio pasitikėjimo. Tad, gerbiamieji, nepykite, jei ir fondo reikalų šitokį pertvarkymą sutinkame ne su entuziazmu, o labai ir labai kritiškai nuotarka. Į pertvarkytojų minčių gelmes negalime įžvelgti, o iš to, kas paviršiuje matyti, tokį persitvarkymą laikome ne „susidėmėjimu“, o greičiau galutiniu „nusidėmėjimu“.

KAS

UŽSISAKĖ

DIRVA —

TAS REISGAILEJO!

Australijos sostinė Canberra yra vos 40 metų. Ji įsteigta 1913 metais, planuota amerikiečio Walter Griffin. Šandieninė Canberra yra labai gražus, viliojantis miestas. Gyventojų turi tik 20,000.

Karaliaus Mindaugo šventė Bostone

Vokiečių istorikas prof. Ranneke sako, kad klysta tie, kurie mano, kad istorija yra tai, kas mirė ir guli grabė. Iš tikrųjų istorinis tiesos ir problemos visais amžiais yra aktualios ir gyvos. Ir jos gyvena drauge su žmonių, teikdamos paskatinantį impulsą tautos kovoję dėl savo egzistencijos.

Šių metų spalio 10 d. L.T.S. Bostono skyrius įspūdingomis apeigomis atidavė garbę istorinės Lietuvos Valstybės Kūrėjui ir vienytojui karaliui Mindaugui, įkurdindamas jo biustą savo namų seklyčioje.

ALT S-gos C. Valdybos pirm. adv. A. Lapinsko kalba

Šventės iškilmės prasidėjo Bostono High School Auditorijoje, kur į susirinkusius Bostono ir kaimyninių miestų lietuvių pasveikino žodžių prabilo šventės programos vedėjas rašytojas St. Santvaras. Pasveikinęs svečius, programos vedėjas paprašė Sąjungos pirm. A. Lapinską tarti žodį.

„Tegul meilė Lietuvos degamus širdyse!“, pradėjo savo patriotiniai gyvą kalbą adv. A. Lapinskas. Ir iliustruodamas savo žodžius „Aušros“ gaidynės rašytojų raštais, pirmininkas nukėlė klausytojus į aną Lietuvos tautinio atbudimo ir kovos laikotarpį, turintį lemiamą ryšį šių dienų Lietuvos laisvinimo kovai.

Daug kartų adv. Lapinsko patriotinė kalba buvo pertraukiamą plojimais.

Pianisto And. Kuprevičiaus koncertas

Mūsų talentingo muziko pianisto A. Kuprevičiaus koncertas publikos buvo labai šiltai sutiktas. Pianistas tyriniu subtilumu išpildė: Fr. Schuberto, M. K. Čiurlionio, J. Gaidelio, Cl. Debessy, Fr. Chopino ir Fr. Liszto kūrinius.

Publika tyliu susikaupimu sekė kiekvieną švelniausiai praskambantį Fr. Schuberto „Cesdur“ ar M. K. Čiurlionio „Nokturno“ akordą, kaip ir iškilmingai skambantį Cl. Debessy „Preludą“ ar Fr. Liszto „Tarantelą“.

Visai užtarnautai muziką A. Kuprevičius publikos buvo šaukiamas vis grįžti į sceną prie pianino ir kartoti, o jaunosios Bostono lietuvių jį apdovanojo raudoną rožių žiedais.

Karaliaus Mindaugo biusto atidengimas ir svečių pokylis

Po koncerto ALS Bostono sk. namų seklyčioje Lietuvos garbės konsulas adv. Šalna atidengė Lietuvos karaliaus Mindaugo biustą, kuris buvo pastatytas Lietuvos valstybės įsigijimui ir simboliais išpuoštoje centrinėje seklyčios kėrtėje. Puoslį darbą atliko dailininkas Andriusis.

Apatinėje seklyčios salėje, prie vaišių stalų, susirinko Bostono skyriaus nariai, visuomenės, kultūrinių, meninių ir politinių organizacijų atstovai, ir kaimyninių miestų ALTS skyrių atstovai.

Prie svečio muziką A. Kuprevičiaus garbės stalo matėsi: Liet. garbės konsulas adv. Šalna, Bostono ALTS skyr. pirm. Kasmauskas, prof. Vaclovas Biržiška, prof. J. Končius, „L. Varpo“ vedėjas P. Višcinis, Lietuvos Ministerio Washingtono dukė Zadeikytė; dramos aktorė Al. Gustaitienė. Iš Chicago viešnios: p-lė M. Bržauskaitė ir St. Kazanauskas.

Į besivaikinančius svečius vėl pilna giedros nuotaikos ir humoro kalba prabilo programos vedėjas rašytojas St. Santvaras. Vaisėse pirmuoju kalbėtoju p. Santvaras pakvietė ALT S-gos Bostono skyriaus pirm. ir sky-

riaus namų fundatorių Kasmauską. Paskiau St. Santvaras visų susirinkusių vardu Lietuvos Karaliaus Mindaugo šventės proga per p-lę Zadeikytę prašė pasveikinti Lietuvos Ministerį P. Zadeikį Washingtone. Vėliau kalbėjo prof. Končius, Bostono ALB pirm. inž. V. Izickas, Nemakšis, P. Višcinis, Lietuvos Vyčių Bostono kuopos vardu Razvadauskas, Bostono ateitininkų vardu A. Keturakis, Worcesterio ALTS skr. pirm. P. Babickas, pianistas A. Kuprevičius, St. Mockus, Ig. Veleniškis ir ALTS C. Valdybos pirm. adv. Lapinskas.

Visų kalbose buvo pareikšta gražus sugyvenimo ir vienybės mintys, kaip pagrindas išsaugoti lietuvišką kultūrą ir per ją siekti Lietuvos laisvės. Jaukioje nuotaikoje banketas užsitęsė keletą valandų.

Dėl pačių iškilmių darnaus pasisekimo garbė tenka ALTS Bostono skr. valdybai, programos tvarkytojui rašyt. St. Santvarui ir dailininkui Andriusui, kuris A. Kuprevičiaus piano koncerto salę papuošė spalvingais lietuvių liaudies meno ornamentais, o frontinę sieną dirdinga, stilizuota Vytimi.

J. V. Sūdavas

FRANK J. LAUSCHE.

dabartinis Ohio gubernatorius, kandidatas naujam terminui, yra gimęs 1895 m. lapkričio 14 d. Clevelande. Iš mažens turėjo sunkiai dirbti ir padėti išlaikyti gausią šeimą — 6 brolius ir seserį.

Pirmam pasauliniam kare išsitaravo leitenanto laipsnį. Grįžęs iš kariuomenės studijavo teisę John Marshall Law School.

Nuo 1932 metų pradėjo politinio darbo karjerą. Pirmą kaip teisėjas, vėliau jau kaip Ohio gubernatorius. Į gubernatorių pirmą kartą buvo išrinktas 1944 metais. Reikia laukti, kad ir šiuose rinkimuose bus perrinktas.

J. Lausche aktyviai bendradarbiauja su visomis gausiomis Ohio tautinėmis grupėmis. Ir lietuvių reikalai jam gerai žinomi.

Marlene Dietrich, jau 53 metų, bet už savo dainavimą per savaitę dar uždirba \$17,500. Bet ir išlaidų padaro — štai ši suknelė, iš 71 jardų medžiagos, kaštavo \$5000.

ITALIJOJ NESKANUS REIKALAI

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

mas išvadas ir įsakė tuojau pat suimti minėtus tris asmenis.

Byla turi ir dar vieną aspektą. Savo laiku, kai trumpą laiką ministerio pirmininko pareigas ėjo dabartinis krikščionių demokratų partijos generalinis sekretorius Fanfani, jis pareiškė nepasitenkinimo Romos policijai, kuri nepakankamai energingai aiškinoš Vilmos Montesi bylą. Jis pats pavedė praveisti kvotą karabinieriams. Šis žygis daugiausia nulėmė, kad byla nutraukta jau du kartus, vėl buvo iš naujo iškelta. Šį kartą tardymo darbo imasi tikrai energingai. Tuo būdu plačiosios publikos akyse Fanfani atsistojo kaip roditieris, kovojas „už teisybę“. Turint galvoje, kad tarp ministerio pirmininko Scelbos ir partijos generalinio sekretoriaus Fanfanio eina varžybos dėl įtakos, Vilmos Montesi kriminalinė byla gali turėti ir betarpinės įtakos valdančioje krikščionių demokratų partijoje. Opozicija būsima byla jau pakrikštijo kaip „procesą prieš režimą“.

Gavus iš Šveicarijos Karitas Sąjungos pranešimą, kad mokykliniams ir bendrabučio baldams įgyti pervedama Sąjungos 4.000 DM sumos auka, užsakyti mokykliniai stalai ir kėdės, taip kad jau visos gimnazijos klasės bus aprūpintos šiais naujais baldais. Taip pat bus galima užsakyti nors dalį taip reikalingų stalų ir suolelių bendrabučio valgyklai.

Iš būtiniausių darbų numatoma tuojau atlikti šiluminių vamzdžių izoliaciją ir barakų stogams nutekėjimo lovelių ir vamzdžių išvedimą.

Mūsų rėmėjai

Prenumeratą pratęsdamas Dirvos fondui aukas atsiuntė:

Dirmantas S., Chicago	\$1.00
Kruklikas K., Brooklyn	3.00
Kondrotas R., Brooklyn	1.00
Ramanauskas A., New Haven	1.00
Lincevičius J., Cleveland	1.00
Pryžgintytė-Vilčinskienė	1.00
Abromaitis M., Toronto	1.00
Žiūrys P. J., Avon Lake	2.50
Lukauskas Pr., Waukegan	1.00
Paušinitis Br., Sioux City	1.00
Nagys M., Chicago	0.50
Smalis M. F., Detroit	2.00
Jacikevičius Balys, Brooklyn	\$1.00
Visiems aukotojams reikiama nuoširdžią padėką.	

KAS NAUJA VASARIO 16 GIMNAZIOJE

Šiomis savaitėmis gimnazijoje moksleiviams bus suruošti mok. S. Antanaičio iniciatyva fotografijos kursai, kuriuose dėstys lietuvis fotografas A. Plėnys, turįs Stuttgarte savo foto įmonę.

Kpt. Venckas rūpesčiu gautieji barakai numatomi panaudoti klasėms, skaityklai, mokytojų kambariui ir gal rankdarbių klasei. Jų pastatymo ir kitiems persitvarkymo darbams projektuoti kviečiamas iš Pinerbergo apylinkės architektas, dipl. inž. A. Funkas.

Gavus iš Šveicarijos Karitas Sąjungos pranešimą, kad mokykliniams ir bendrabučio baldams įgyti pervedama Sąjungos 4.000 DM sumos auka, užsakyti mokykliniai stalai ir kėdės, taip kad jau visos gimnazijos klasės bus aprūpintos šiais naujais baldais. Taip pat bus galima užsakyti nors dalį taip reikalingų stalų ir suolelių bendrabučio valgyklai.

Iš būtiniausių darbų numatoma tuojau atlikti šiluminių vamzdžių izoliaciją ir barakų stogams nutekėjimo lovelių ir vamzdžių išvedimą.

REIKALINGI ATSTOVAI

Skubiai reikalingi Importo firmos atstovai nuolatiniam darbui šioms valstybėms: Illinois, Michigan, New York, Pennsylvania, Ohio.

Taip pat reikalingi atstovai ir kitoms JAV valstybėms. Pradedantiesiems uždarbis ca. 75.—\$ savaitėje. Suinteresuoti rašo: ANTONAS PAULAITIS, 23 Romsey St., Boston 25, Mass. (52)

VOTE NOVEMBER 2

FOR GOVERNOR

FRANK J. LAUSCHE

LAUSCHE FOR GOVERNOR COMMITTEE